

EVS

TEATAJA

7/97

Ilmub üks kord kuus alates 1993. aastast

ISSN 1406-0698

Tänases numbris :

↪	EESTI UUDISED	
	* Seminar tehniliste õigusaktide harmoniseerimisest	1
	*PRAQIII rahadega Helsingis, Zürichis, Londonis, Detmoldis, Trondheimis, Reykjavikis, Genfis ..	1
↪	Standardikomisjonis	2
↪	Standardiseaduse seletuskirjast	5
↪	INFCO istungil	16
↪	Standardite mõte ja kasutus	17
↪	CEN UUDISED	
	CEN-il uus president	22
↪	Juunis saadud	
	ISO standardid	22
	IEC standardid	25
	CEN standardid	27
↪	Eesti standardite kavandid	31
↪	Müügile saabunud	32
↪	Registrisse kantud	32

EESTI UUDISED

- 11-12. juunil toimus PHARE PRAQIII programmi raames majandusministeeriumi korraldusel Kaubandus- ja Tööstuskojas seminar tehniliste eeskirjade harmoniseerimisest. Seminar rajanes Rootsi kogemustel Euroopa Liiduga liitumisel.

Kavas oli ülevaade Euroopa Liidu seadusandlikust süsteemist, institutsioonidest ja nende suhetest kolmandate riikidega, kaupade vabast liikumisest Euroopas, Uuest lähenemisviisist ning Üldisest lähenemisviisist sertifitseerimisele ja katsetustele, Valgest raamatust Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ettevalmistamisel integreerumiseks Euroopasse, EL seadusandluse rakendamise kohta Rootsis ja selle rakendusprotsessist Eestis. Ümarlauas arutati Eestis valitsevat olukorda tehniliste eeskirjade harmoniseerimise alal.

- Standardiametile on laekunud avaldus kolmanda tehnilise komitee registreerimiseks. Selleks on telekommunikatsioonitehnika standardimise tehniline komitee.

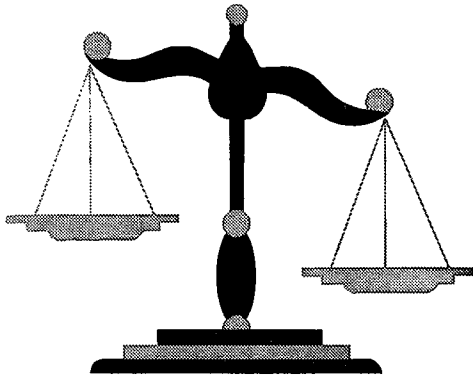
PRAQIII finantseerimisel osalesid Eesti spetsialistid juunis järgmistel üritustel:

- 2-6. juunil Helsingis toimunud XIV IMECO kongressil osales Viktor Vabson Riigi Metroloogiakeskusest.
- 9-16. juunil Zürichis ISO/TC 213 tehnilise komitee 3. koosolekul osales Tallinna Tehnikaülikool professor Ivar Märtsen.
- 11-12. juunil osales CEN/TC 127 tehnilise komitee 29. koosolekul Londonis Päästeameti Tehnilise Uurimiskeskuse direktor Anu Kuusk.
- 11-13. juunil osales ICC rahvusvahelisel sümposiumil Detmoldis Saksamaal Riigi Viljasalve Teraviljalabori spetsialist Merike Nõges.
- 16-20. juunil Trondheimis toimunud 41. Euroopa kvaliteedikongressil osales Kvaliteediühingust Tauno-Jussi Onoper.
- 23-27. juunil Islandil Reykjavikis toimunud EAL/EAC Peaassambleest võttis osa Viktor Krutob Standardiametist.
- 23-28. juunil Genfis FAO/WHO Codex Alimentariuse Toiduainete standardite programmi 22. istungil osalesid Lehti Redel Toiduainetööstuse Liidust ja Gerda Mandre AS Kalevist.
- 26-27. juunil osales CEN/TC 51 tehnilise komitee istungil TTÜ ehitustootluse instituudi direktor Toomas Laur.

STANDARDIKOMISJONIS

27. aprillil toimunud Standardikomisjoni koosoleku protokollist:

I Eesti standardite koostamisetpanekute arutelu

1.1 Tsement. Koostis, tehnilised tingimused ja vastavuskriteeriumid. Osa 1: Tavalised tsemendid

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 2 Tsement ja lubi.
Euroopa eelstandardi ENV 197-1 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Kuna euroopa eelstandardi asemel on ettevalmistamisel euroopa standard, võtta aluseks selle kavand (prEN 197-1). Finantseerida prEN 197-1 tõlkimist riigieelarvest.

1.2 Tsement. Osa 2: Vastavushinnang

Ettepaneku esitaja: EVS/TK 2 Tsement ja lubi.

Euroopa eelstandardi ENV 197-2 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Kuna euroopa eelstandardi asemel on ettevalmistamisel euroopa standard, võtta aluseks selle kavand (prEN 197-2). Finantseerida prEN 197-2 tõlkimist riigieelarvest.

1.3 Tulekustutusvaip

Ettepaneku esitaja: Päästeamet

Euroopa standardi EN 1869 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames.

1.4 Raadioseadmed ja süsteemid. Raadioseadmete elektromagnetiline ühildatavus.

prETS 300 339 alusel eesti standardi koostamine.

Ettepaneku esitaja: Elekterside Inspektsioon.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Standardiametil täpsustada ETSI standardi kavandi vastuvõtmise tähtaeg. Vastavalt sellele kas esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames või finantseerida tõlketööd riigieelarvest.

1.5 Ringhäälingu vastuvõtjad ja nende lisaseadmed

Ettepaneku esitaja: Elekterside Inspektsioon.

Euroopa standardi EN 55013 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames.

1.6 Ringhäälingu vastuvõtjate ja nende lisaseadmete immuunsus

Ettepaneku esitaja: Elekterside Inspektsioon.

Euroopa standardi EN 55020 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames.

1.7 Kestade kaitseastmed (IP-kood)

Ettepaneku esitaja Energiamüügi Kontrollikeskus. Ettepanek heaks kiidetud ka Eesti Elektrotehnikakomitee poolt.

Euroopa standardi EN 60529 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames.

1.8 Kartul. Proovivõtt ja kvaliteedi määramine

Ettepaneku esitaja: Põllumajandusministeerium, ettepanek heaks kiidetud ka EVS/TK 1 Toiduained poolt.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita.

1.9 Õhu kvaliteet. Üldised aspektid. Sõnastik (et/en/fr)

Ettepaneku esitaja: Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakond.

Rahvusvahelise standardi ISO 4225 ülevõtt eesti standardiks.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus ISO 4225 tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames.

1.10 Juhised keskkonnaaspektide arvestamiseks tootestandardites

Ettepaneku esitaja: Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakond.

ISO juhendi 64:1997 ülevõtt eesti standardiks.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Toetada juhendi 64 tõlkimist riigieelarvest.

1.11 Keskkonnajuhtimissüsteemid. Üldised juhised põhimõtete, süsteemide ja tehnilise teostuse kohta (et/en)

Ettepaneku esitaja: Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakond.

Euroopa standardi EN ISO 14004 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames.

1.12 Metallmaterjalid. Löögisitkuse teim

Osa:1 Katsetoodika

Osa 2: Katsemasina verifitseerimine

Ettepaneku esitaja: Eesti Masinatööstuse Liit

Euroopa standardite EN 10045-1 ja EN 10045-2 kasutuselevõtt eesti standarditena.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardite tõlkimise finantseerimiseks PRAQIII raames või finantseerida riigieelarvest.

1.13 Metallide sulakeevitusdefektide liigitus (koos selgitustega)

Ettepaneku esitaja: Eesti Masinatööstuse Liit.

Euroopa standardi EN 26520 (ISO 6520) kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks kas PRAQIII raames või finantseerida tõlkimist riigieelarvest.

1.14 Lametooted surveadmete terastest

Osa 1: Üldnõuded

Osa 2: Süsinik- ja legeerterasid tööks kõrgematel temperatuuridel

Ettepaneku esitaja: Eesti Masinatööstuse Liit.

Euroopa standardite EN 10028-1 ja EN 10028-2 kasutuselevõtt eesti standarditena.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks kas PRAQIII raames või finantseerida tõlkimist riigieelarvest.

1.15 Vibratsioonid masinais - Masina vibratsioonide hindamine liikumatutel osadel tehtud mõõtmiste alusel

Osa 1: Üldjuhised

Osa 2 Suured maismaal paiknevad auruturbiinseadmed võimsusega üle 50 MW

Ettepaneku esitaja: Eesti Masinatööstuse Liit

Rahvusvahelise standardi ISO 10816 ülevõtt eesti standardiks.

OTSUSTATI: Ettepanek heaks kiita. Esitada taotlus standardi tõlkimise finantseerimiseks kas PRAQIII raames või finantseerida tõlkimist riigieelarvest.

Paluda Eesti Masinatööstuse Liidul määrata esitatud ettepanekute teostamise järjestus, kavandite arvamusküsitlusele saatmise tähtajad.

2 Eesti standardite kavandite arutelu

2.1 Torustikuelemendid. Nimirõhu määratlus

2.2 Torustikuelemendid. DN (nimiläbimõõdu) määratlus ja valik

Kavandi esitaja: Tallinna Tehnikaülikooli masinaõpetuse instituut.

OTSUSTATI: Kavandid heaks kiita.

2.3 Kalibreerimis- ja katselaborite akrediteerimissüsteem

Kavandi esitaja: EVS metroloogia- ja akrediteerimise osakond

Euroopa standardi EN 45003:1989 uustöötuse kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Kavand heaks kiita. Arvestada komisjoniliikmete ettepanekute ja märkustega.

2.4 Eritüübiliste inspeksioonorganite tegevuse üldkriteeriumid

Kavandi esitaja: EVS metroloogia- ja akrediteerimise osakond

Euroopa standardi EN 45004 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Kavand heaks kiita. Arvestada komisjoniliikmete ettepanekute ja märkustega. Eriti kaaluda termini inspeksioonorgan kasutamist.

2.5 Tarnijate vastavusdeklaratsioonide üldkriteeriumid

Kavandi esitaja: EVS metroloogia- ja akrediteerimise osakond.

Euroopa standardi EN 45014 kasutuselevõtt eesti standardina.

OTSUSTATI: Kavand tagasi lükata, kuna on ettevalmistamisel EN 45014 uustöötus.

Viia esitatud kavand kooskõlla prEN 45014.

Töögruppide tööst osa võtta soovijatel palume võtta ühendust standardiosakonnaga.

NB!

***JÄRGMINE TEATAJA ILMUB KAKSIKNUMBRINA
AUGUSTI LÕPUS***

STANDARDISEADUSE VAJALIKKUSEST

Seletuskirjast Standardiseaduse eelnõu kohta

Turumajandusega riikides üle maailma korraldatakse standardimist **rahvusvaheliste üldtunnustatud põhimõtete** järgi ja ka Eestil tuleb seda teed minna soovides integreeruda Euroopa Liitu ja liituda WTO-ga, samuti sõlmides vabakaubanduslepinguid teiste riikidega.

Seadus on vajalik standardimise õiguslike ja majanduslike aluste ümberkorraldamiseks, organisatsioonilise korralduse muutmiseks ja uute põhimõtete ühtseks elluviimiseks.

Esmalt on vajalik luua Standardiameti baasil valitsusasutuste valitsemisalas mitteolev, sõltumatu Eesti standardikeskus, et saada standardimises rahvusvahelist tunnustust. Samaaegselt vajame ka standardimise ühtset optimaalset organisatsioonilist struktuuri, mis ei kujuneks välja juhuslikult ega saaks tulevikus erinevate seisukohtade vaidlusobjektiks, mis on Eestile iseloomulik ja mis oleks takistuseks kaubanduse arengul.

Teiseks on vajalik reguleerida standardite koostamise ja väljaandmise korra aluseid kooskõlla viimisega rahvusvaheliste ja regionaalsete põhimõtetega, et meie standardeid tunnustataks ning standardimisest osavõtjaile ja standardite kasutajaile oleksid selged nende kohustused ja õigused.

Kolmandaks on vajalik seadustada rahvusvaheliste ja regionaalsete standardite eesti standarditeks ülevõtmise korraldus, et lõpetada senine "isetegevuslik" praktika selles valdkonnas, samuti tagada välislepingutega võetud kohustuste täitmine. Välislepingutega võetud kohustused sisaldavad standardite ülevõttu ja algupäraste standardite kui ka tehniliste eeskirjade vastuvõttust välisinstitutsioonide või teiste riikide

teavitamist, mida tuleb teostada ühtse korra järgi.

Neljandaks, kuna Eesti alles hiljuti väljus sotsialistlikule plaanimajandusele omasest standardimise süsteemist ning uued põhimõtted ja traditsioonid ei ole veel välja kujunenud, on vaja seaduse tuge nende kiiremaks teadvustamiseks ja rakendamiseks.

Standardimise põhimõtted ja korraldus ning standardite staatus on plaanimajandusega ja turumajandusega riikides erinev.

Plaanimajandusega riikides töötavad standardeid välja suured instituudid, seejuures tihtipeale ei arvestata kasutajate arvamustega. Standardite punktuaalne järgimine on tehtud kohustuslikuks riiklikult.

Turumajandusega riikides suhtutakse standarditesse, nende koostamisse, väljaandmisse ja kasutamisse teisiti. Standardeid koostavad asjasthuvitatud poolte (tootjate, tarbijate, valitsusasutuste, teadlaste) esindajad ja standard on vaba kokkulepe kui soovitus, mis antakse välja tunnustatud standardiorganisatsiooni poolt ja on üldkättesaadav. Standardite kasutamine toimub samuti pooltevahelisel kokkuleppel, mitte riikliku sunni alusel. Vaatamata sellele, et standardite kasutamine on vabatahtlik, kasutatakse neid endastmõistetavusega, kuna see on kõigile kasulik.

Taoline lähenemisviis on Eestis küllaltki võõras ja enamasti inimesi mõistab veel standardi all kohustuslikke nõudeid, mis on nii ekslikult määratletud isegi Eesti Entsüklopeedias. See on tekkinud kuulumisest NSVL riiklikku standardimissüsteemi, kus tuli rangelt järgida standardeid

(GOST, OST) ning nende mittejärgimine tõi kaasa karistuse. See muutis standardid tihtipeale kasulikest abivahenditest arengut takistavaks sunnimehhanismiks.

Seetõttu, võttes seadusega kiiremini kasutusele uued turumajandusega riikidele omased standardimise põhimõtted ja korralduse, suudame ka kiiremini muuta vanu arusaamu ja üle minna uutele põhimõtetele, samuti tagada Eesti poolt välislepingutega võetud (Euroopa leping, vabakaubanduslepingud, ettevalmistatav liitumisleping WTO-ga) kohustuste täitmise ja toetada Eesti majanduse arengut vajalike standardite kättesaadavaks tegemise kaudu.

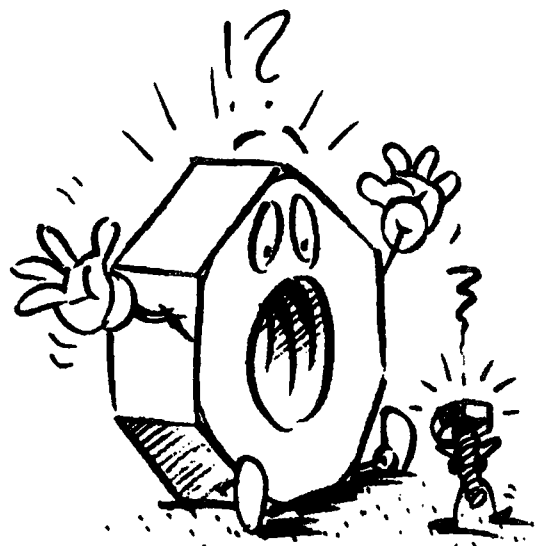
Euroopa lepingu artiklis 68 on öeldud, et pooled peavad oluliseks tingimuseks Eesti majanduslikul integreerumisel Ühendusse Eestis kehtiva ja loodava seadusandluse lähendamist Ühenduse omale ning artiklis 69 on kokku lepitud, et kiire areng seaduste lähendamisel peaks toimuma "eriti siseturu, ... normide ja standardite osas". Nii Euroopa Liitu integreerumisel kui WTO-ga liitumisel on tingimuseks Eesti standardimise põhimõtete kooskõlla viimine Euroopa Liidu ja rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetega tagamaks kaupade vaba liikumist.

EL Valges raamatus on soovitatud luua standardimise põhimõtete ja korralduse kooskõlla viimiseks EL tavadega vabatahtliku standardimise seadusandlik raamistik.

Standardimisalased õigussuhted on eri maades määratletud eri viisil. Mõnedes riikides (Saksamaa, Inglismaa, Norra jt.), kellel on pikaajalised õigussuhete traditsioonid, on suhted standardikeskuse (national standards body) ja riigivõimu vahel reguleeritud lepinguga, mis tugineb täitevvõimu ja eraõiguslike organisatsioonide suhteid

määratlevatele üldisematele õigusaktidele. Teistes riikides on need suhted reguleeritud eriseadusega. Seda teed läinud pikaajaliste standardimistraditsioonidega maade kõrval (Prantsusmaa, Austria, Soome, Portugal, Kreeka jt.) rakendavad valdavalt seda moodust alles hiljuti standardimise rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele üleminevad riigid nagu Ungari, Poola, Tšehhi, Sloveenia. Lätis ja Leedus on standardiseaduse eelnõu ettevalmistamisel.

Standardiseaduse vastuvõtmine aitab Eestis kasutusele võtta turumajandusega riikidele omased standardimise põhimõtted ja organisatsioonilise struktuuri, mis kiirendab rahvusvaheliste ja euroopa standardite kättesaadavaks tegemist Eestis, mis omakorda võimaldab eesti kaupadele parema juurdepääsu Euroopa Liidu ja maailmaturule ning soodustab suhtlemist teiste riikidega erinevatel elualadel.

3. Seaduseelnõu kirjeldus

Seaduse eelnõu käsitleb standardite koostamise, väljaandmise ning kasutamise õiguslikke ja majanduslikke aluseid ning standardite koostamiseks ning rahvusvahelises standardimises osalemiseks vajalikku organisatsioonilist struktuuri.

Eelnõu koosneb järgmistest peatükkidest:

Ptk. 1 Üldsätted

Ptk. 2 Standardimise korraldus

Ptk. 3 Eesti standard

Ptk. 4 Standardite avalikustamine ja kasutamine

Ptk. 5 Tehniline eeskiri

Ptk. 6 Kaebuste lahendamine ja vastutus

Ptk. 7 Seaduse rakendamine

Üldsätetes on toodud seaduse eelnõus läbivalt esinevad **mõisted**. Mõistete määratlused on kooskõlas rahvusvaheliselt ja Euroopa Liidus kasutuses olevate määratlustega, mida on kohaldatud meie oludega.

Standardi määratluses on toodud tunnused, mille alusel saab dokumenti lugeda standardiks (konsensus sisu osas, vastuvõtmine tunnustatud standardiorganisatsiooni poolt, ettenähtud üldiseks ja korduvaks kasutamiseks). Tulenevalt ingliskeelse termini "standard" väga laiast mõistest esineb ka Eestis sõna "standard" kasutamist väga erinevas tähenduses - peale tema põhitähenduse ka norm, klassifikaator, kohustuslikke nõudeid kehtestav Valitsuse või ministri õigusakt (näit. haridusministri poolt antud haridusstandardid) jne., mis on viinud standardiorganisatsioonide poolt vastuvõetud standardite olemuse väärnimõistmiseni.

Standardid jagunevad vastuvõtu tasandi järgi põhiliselt: rahvusvahelisteks, regionaalseteks, riigi ja ettevõtte (erialaliidu) standarditeks.

Enamtuntumad ja Eestis enamkasutatavad **rahvusvahelised** standardid on Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO), Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni (IEC) ja Rahvusvahelise Sideliidu (ITU) standardid, mille sisu osas on nende organisatsioonide liikmed kokku leppinud ning mis on nende

organisatsioonide poolt vastu võetud ning välja antud.

Enamtuntud ja Eestis enamkasutatavad **regionaalsed** standardid on Euroopa Standardikomitee (CEN), Euroopa Elektrotehnikakomitee (CENELEC) ja Euroopa Telekommunikatsiooni Standardiinstituudi (ETSI) standardid.

Vaidlusi on tekitanud **riigi** tasandil väljaantava standardi (national standard) eestikeelne termin. Seni on kasutatud terminit "rahvusstandard, rahvuslik standard", kuid eelnõu ettevalmistamise käigus ei ole seda heaks kiidetud. Nii on eelnõus nimetatud Eesti riigi tasandil kokkulepitud standardit "eesti standardiks", teiste riikide puhul "teise riigi standardiks".

Ettevõttestandard erineb üldnimetatud standarditest. Reeglina ettevõttestandardit ei koosta kõik üldnimetatud asjasthuvitatud osapooled, seda ei võeta vastu konsensuse alusel, selle kasutamine on ettevõttes kohustuslik (mitte vabatahtlik) ja see pole üldkättesaadav.

Kuuludes NSVL riiklikku standardisüsteemi, anti Eestis välja ka ministriumide standardeid ja tehnilisi tingimusi. Ministriumide standardimisalased normdokumendid laienesid kogu vastavale rahvamajandusharule. Lähtudes sellest traditsioonist on käesoleval ajal rida erialaliite (Piimaliit, Toiduainetööstuse Liit, Lihaliit jt.) andnud välja oma liidu standardeid, mille põhikasutajateks on liidu liikmesettevõtted. Seaduse eelnõus on need standardid mõiste all "ettevõttestandard", kuna neil on ettevõttestandardi tunnused.

Üldsätete olulisemaks osaks on standardimise rahvusvaheliselt üldtunnustatud põhimõtteid käsitlev paragrahv ja see käsitleb järgmisi mõisteid.

Standardite ettevalmistamine peab olema **avalikustatud** (läbipaistev)

ettepanekust kuni väljaandmiseni, s.t. peab olema avalikult teatatud koostamissettepanekutest ning kavanditest erinevatel valmimisetappidel. Eesmärgiks on anda võimalus kõigile, kes on huvitatud tulevases standardist, võtta osa standardi ettevalmistamisest (**avatus**).

Standardi sisu arutamisel on kõigi osapoolte (tootja, tarbija, riigivõimu esindajad, teadlased) hääl ühesuguse kaaluga (**kõigi osapoolte kaasamine võrdsetel alustel**). Standardi sisu osas tuleb nii kaua pidada läbirääkimisi, kuni jõutakse üksmeeleni põhiküsimustes (**konsensus**). Kui selleni ei jõuta, jääb standard vastu võtmata. Standardi koostamisest osavõtu ja standardi kasutamise osas ei ole üleriigilist sundi (**vabatahtlikkus osalemises ja kasutamises**). Ei ole kohustust saata oma esindaja osalema standardi koostamises või avaldada arvamust kavandi kohta. Seda tehakse vabatahtlikult, kui soovitakse oma sõna öelda standardi sisu suhtes. Ei ole ka üleüldist kohustust standardite järgimiseks (kasutamiseks), kuid seda tehakse tavaliselt meelsasti vabatahtlikult (võetakse endale kohustus) seetõttu, et standardi koostamisel lähtuti üldisest kasust, teaduse ja tehnika tasemest, arvestades ka majanduslikke võimalusi.

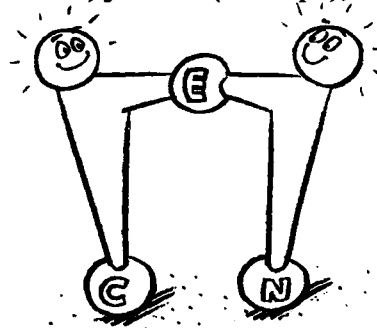
Standardimise põhimõtteid järgides ei saa soovitada taset, mis ei võimalda konkureerida teistega ning samas ei saa ka soovitada tehnoloogiat, mis on kättesaadav ainult üksikutele ettevõtetele. Uute turumajandusele iseloomulike standardimise põhimõtete järgimine on eelduseks, et standardid toetavad nende kasutajaid, mitte aga ei ole takistuseks majanduse arengule ning kaubavahetusele.

Eelnõu teises peatükis käsitletakse standardite koostamiseks, vastuvõtmiseks ja väljaandmiseks vajalikku organisatsioonilist struktuuri ja selle

elemente ning Eesti standardikeskuse finantseerimist.

Rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil on vastutus standardite ettevalmistamise, vastuvõtmise ja väljaandmise eest jaotatud järgmiste standardiorganisatsioonide vahel:

- 1) kõik valdkonnad, v.a elektrotehnika ja elektroonika ning telekommunikatsioon - ISO (rahvusvaheline tasand) ja CEN (Euroopa);

- 2) elektrotehnika ja elektroonika - IEC (rahvusvaheline tasand) ja CENELEC (Euroopa);

- 3) telekommunikatsioon - ITU (rahvusvaheline tasand) ja ETSI (Euroopa).

Erinevates riikides on standardimise organisatsiooniline **struktuur** erinev, kuid peetakse kinni üldistest põhimõtetest. Struktuur on kooskõlas rahvusvahelise ja Euroopa tasandiga, kuid ei kopeeri seda.

Standardeid valmistavad ette selleks tunnustatud organisatsioonid, kelleks on standardimisvaldkonnakeskused ja nende tehnilised komiteed. Standardid võtab vastu, annab välja ja müüb riigi standardikeskus. Standardeid ettevalmistavad organisatsioonid on kas ainult standardimisega tegelevad teatud valdkonna (majandusharu) standardikeskused (Rootsi), standardimisega tegelevad erialaliidud (Soomes) või siis riigi standardikeskuse tehnilised komiteed (Saksamaal). Enamlevinum ning aktsepteeritum on standardite ettevalmistamine tehnilistes komiteedes, kus on esindatud standardimise osapooled. Valdkonnakeskuste ja

tehniliste komiteede jaotus ja arv oleneb standardimisvajadustest riigis. Oluline on, et see oleks kooskõlas rahvusvaheliste ja Euroopa standardiorganisatsioonide tegevusvaldkondadega. Põhiliselt on igas riigis elektrotehnika- ja telekommunikatsioonialased valdkonnakeskused kooskõlas IEC ja CENELEC-i ning ITU ja ETSI pädevusega. ISO ja CEN-i standardimisulatuses on jaotus riigiti erinev.

Eestis ei ole standardimise organisatsiooniline struktuur veel välja kujunenud. On olemas riigi standardikeskus Standardiameti näol. Standardiamet on ISO ja CEN liige.

Elektrotehnikaalaseks standardimisvaldkonnakeskuseks on Eesti Elektrotehnikakomitee. Eesti Elektrotehnikakomitee on IEC ja CENELEC liige.

Telekommunikatsioonialaseks valdkonnakeskuseks on kokkuleppel Standardiametiga Elekterside Inspeksioon. ITU liige on aga Teede- ja Sideministerium, kes teatud ulatuses on volitud edasi andnud Elekterside Inspeksioonile. Käesoleval ajal taotleb Elekterside Inspeksioon nõusolekut ETSI liikmeks saamiseks. Muudeks standardimisvaldkonnakeskusteks võib lugeda erialaliite ning riigiasutusi, kes kokkuleppel Standardiametiga on võtnud endale vastutuse standardimise eest mingis valdkonnas (Toiduaineliit, Piimaliit, Päästeamet, Keemiatööstuse Liit jt). Moodustatud on kaks tehnilist komiteed, ettevalmistamisel on veel mitme tehnilise komitee asutamine. Tehniline komitee ei ole juriidiline isik ja asub valdkonnakeskuse juures.

Eelnõu järgi on standardimise organisatsioonilise struktuuri elementideks Eesti standardikeskus, standardimisvaldkonnakeskused ja tehnilised komiteed, kes kannavad koostöös hoolt eesti standardite valmimise eest. Ettevõtted võtavad osa eesti standardite koostamisest ning

koostavad ja annavad välja ettevõttestandardeid.

Eesti standardid võtab vastu, annab välja ja müüb Eesti standardikeskus.

Standardimise toimumiseks rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete järgi on võtmeroll **riigi standardikeskusel**. Riigi standardikeskus koostab ja annab välja standardimise menetlusnõuded, korraldab ning koordineerib standardimist riigi tasandil ning asjatundjate osalemist rahvusvahelises ja Euroopa koostöös. Seetõttu on väga oluline, missugune on standardikeskuse staatus ja millised on tema tegutsemise põhimõtted ja reeglid.

Enamikus arenenud riikides on riigi standardikeskuseks **eraõiguslik** kasumit mittetaotlev **assotsiatsioon**, mille liikmed on tootjate ühendused ja erialaliidud, riigiasutused jt. Nende assotsiatsioonide riigi standardikeskuseksena tegutsemise aluseks on kas kokkulepe valitsusega või eriseadus. Taoliste riigi standardikeskuste näideteks on AFNOR (Prantsusmaa), BSI (Suurbritannia), DIN (Saksamaa), SFS (SOOME), SIS (ROOTSI) jne. Riigi standardikeskusel on igapäevaste ülesannete täitmiseks moodustatud tegevteenistus.

Kesk- ja Ida-Euroopa ning arenguriikides on riigi standardikeskused suures osas valitsusasutused. Tavaliselt on nad loodud seaduse alusel ning on 100 %-liselt riigi finantseerimisel.

EL Valges raamatus peetakse vajalikuks, et Euroopa Liitu integreeruda soovival riigil oleks loodud riigi standardikeskus, kes peaks kuuluma Euroopa standardiorganisatsioonidesse. Teiseks soovituseks on, et riigi standardikeskus peaks olema **valitsusstruktuuridest lahusolev** organisatsioon, et tagada standardimise põhimõtete täitmine. Kui riigi standardikeskus on valitsusasutus, on

tal endal või teistel valitsusstruktuuridel võimalus suunata standardimist oma tahte kohaselt, mis ei ole kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetega (kõigi osalemise võrdsel alusel, konsensus).

Eesti standardikeskuse rolli täidab käesoleval ajal Standardiamet, kes on valitsusasutus. Kuigi Standardiameti protseduurireeglites on arvestatud üldtunnustatud põhimõtetega, ei vasta tema staatus rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele. Samuti, kui standardikeskus on valitsusasutus, ei tunne erasektor kohustust finantseerida neile vajalike standardite koostamist, vaid on harjutud riigipoolse finantseerimisega.

Tagamaks standardimise rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete täitmist on seaduse eelnõu järgi ette nähtud **Eesti standardikeskuse** asutamine avalik-õiguslikke ja eraõiguslikke juriidilisi isikuid esindava mittetulundusliku organisatsioonina, kelle põhiülesanne on tagada standardimine lähtudes üldistest huvidest. Standardiseadusega tunnustatakse Eesti standardikeskus pädevaks korraldama ja koordineerima standardimist riigi tasandil. Sobiv on tema asutamine riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seaduse alusel.

Standardikeskuse üheks ülesandeks on tagada riigile **välislepingutega** võetud kohustuste täitmine. Vabakaubanduslepingutes on pooled võtnud endale vastastikku kohustused mitte kehtestada standardeid, mis võivad tekitada kaubanduses tehnilisi tõkkeid, eelistades rahvusvaheliste standardite ülevõtmist ja kasutamist algupäraste standardite koostamisele. Standardimiskavade väljatöötamine ja ajakohastamine ning nendest teavitamine on ette nähtud kaks korda aastas WTO

liitumislepingus ning üks kord aastas EL direktiivis 83/189/EEC.

Rahvusvaheliste ja Euroopa standardiorganisatsioonide reeglid näevad ette, et igast riigist võib sinna **liikmeks** kuuluda ainult üks organisatsioon. Käesolevas eelnõus on see õigus antud Eesti standardikeskusele. Kuna elektrotehnika- ja telekommunikatsioonialastes rahvusvahelistes ja Euroopa organisatsioonides on liikmeteks tavakohaselt vastavad standardimisvaldkonnakeskused, siis on ette nähtud liikmekskuulumise delegerimine neile.

Olulise rahvusvahelise põhimõtte - avalikustamise - tagamiseks tuleb Eesti standardikeskusel anda välja **Standardi Teatajat**, mille kaudu tehakse standardite koostamine ja väljaandmine läbinähtavaks ning kättesaadavaks.

Standardikeskus peab pidama eesti standardite **registrit**. Rahvusvaheliste ja euroopa standardite kohta on kataloogid ja andmebaasid. Keskuses peavad olema vähemalt eesti, euroopa ja rahvusvaheliste standardite kogud, mis on kohapeal kasutamiseks tasuta.

Käesoleval ajal **finantseeritakse** standardimist riigi tasandil põhiliselt riigieelarvest.

1997.a. on riigieelarvest Standardiametile eraldatud:

- standardite tõlkimiseks ja ekspertiisiks ning eesti standardite koostamiseks 230 000 krooni;
- eesti standardite trükkimiseks 80 000 krooni;
- rahvusvaheliste ja Euroopa standardiorganisatsioonide liikmemaksudeks 694 500 krooni;
- töötasud (koos metroloogia ja akrediteerimisega) 959 200.-krooni sh sots.maks;
- majanduskulud 507 900 krooni

- raamatukogu tegevuskulud 374 700 krooni, sh töötasud 182 600 krooni sh sots.maks.

Seaduseelnõu järgi finantseeritakse tulevikus Eesti standardikeskust riigieelarvest Majandusministeeriumi eelarve kaudu järgmiselt:

- osa tegevuskuludest (riigi osaluskulud, mis määratakse kindlaks asutamislepinguga);
- standardiraamatukogu tegevuskulud;
- rahvusvahelistes standardiorganisatsioonides ISO ja IEC ning Euroopa standardiorganisatsioonides CEN ja CENELEC liikmeks olekukulud;
- eesti standardite trükikulud.

Peale selle finantseeritakse riigieelarvest:

- rahvusvahelise standardiorganisatsiooni ITU ja Euroopa standardiorganisatsiooni ETSI liikmeks olekukulud Teede- ja Sideministeeriumi eelarve kaudu;
- riigi tellimisel väljaantavate eesti standardite koostamiskulud tellijaministeeriumide eelarvete kaudu.

Standardimisvaldkonnakeskuste ja tehniliste komiteede ülalpidamiskulud kaetakse reeglina liikmesettevõtete ja organisatsioonide poolt. Nende tuludeks on ka osa standardite müügist saadavast tulust.

Lähiaastatel vajavad standardimisvaldkonnakeskused riigi toetust, mida tuleks ette näha riigi osaluskuludes Eesti standardikeskuse eelarves ja mis aasta-aastalt erasektori osakaalu suurenedes väheneks.

Eelnõu kolmandas peatükis käsitletakse eesti standardite koostamist, vastuvõtmist, väljaandmist, muutmist ja kehtetuks tunnistamist.

Standardimine toimub standardimise **menetlusnõuete** järgi, mis antakse välja Eesti standardikeskuse poolt. Menetlusnõuetes kehtestatakse reeglid:

- eesti standardite koostamiseks, vastuvõtmiseks, muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks;
- rahvusvaheliste, euroopa ja teiste riikide standardite ülevõtuks Eesti standarditeks;
- eesti standardite vormistamiseks;
- standardimiskogude asutamiseks ja tunnustamiseks;
- osalemiseks rahvusvahelises ja Euroopa koostöös;
- vaidlusküsimuste lahendamiseks.

Kuigi standardite sisu on asjasthuvitatud poolte kokkulepe, ei tohi standardid minna vastuollu seadusega. Kui mingi seaduse vastuvõtmisel läheb kehtiv standard seadusega vastuollu, tuleb standard ümber vaadata ning seni järgida standardi kasutamisel seaduse sätet.

Peatükis on sätestatud rida **välislepingutest** ja rahvusvahelistest soovitustest tulenevaid nõudeid. Algupärase eesti standardi koostamisele tuleb eelistada rahvusvahelise, Euroopa või teise riigi (suurema kaubanduspartneri) standardi ülevõttu. Tehnilise harmoneerimise tagamiseks peavad eesti standardid olema kooskõlas vastavate rahvusvaheliste ja euroopa standarditega. Kui aga mõjuval põhjusel (tervise- või keskkonnakaitse jms.) seda nõuet pole võimalik täita, tuleb sellest teavitada vastavaid välisinstitutsioone (WTO teabe keskuse sekretariaat, EL Komisjon jt.).

Eesti standardi **abreviaatuuriks** on eelnõus pakutud praegu kasutusel olevat abreviaatouri EVS. Kuigi enamikul juhtudel on võetud standardi tähtlühendiks standardi vastuvõtnud organisatsiooni lühinimetust või

tähtlühend, ei ole see kohustuslik. Tähtlühend EVS on juba levinud kui kaubamärk ja on suupärane kasutamiseks nii eesti kui inglise keeles.

Eraldi paragrahvis on käsitletud eesti standardi **keeleküsimust**. Eesti standardiks ülevõetavaid rahvusvahelisi ja regionaalseid standardeid on lubatud välja anda võõrkeeles (reeglina toimuks see inglise keeles). Ülevõtmist vajavaid standardeid on ekspert hinnangul ligikaudu 8000 (osa kuni 500-leheküljelised), mille tõlkimine nii majanduslikult kui ka ajaliselt osutuks ülejõukäivaks. Sealhulgas on Euroopa Liitu integreerumiseks vajalik üle võtta 80% euroopa standarditest ehk üle 6000. Otstarbekas on minna sama teed nagu enamikus riikides, kus valdav osa standardeid võetakse üle võõrkeeles. Oluline on teha standardid sellega kättesaadavaks ja teatada välispartneritele, et meie riigis selles valdkonnas on kokkulepe rahvusvahelise või euroopa standardi kohane. Reeglina võetakse võõrkeeles standardid üle, kui on tegemist kitsa eriala standarditega (kasutajad on erialaspetsialistid). Kui aga standard on laia kasutusala või standardi kasutamine kehtestatakse kohustuslikuks õigusaktiga, antakse standard välja riigikeeles.

Eelnõu **neljas peatükk** käsitleb standardite kasutamist ja avalikustamist ning vastavustõendamist eesti standardile. Standardimise avalikustamiseks annavad standardikeskused välja oma väljaannet. Erinevates riikides ilmub see erineva sagedusega, kuid ametliku sisuga rubriigid on analoogsed. Teatatakse standardite valmimisetappidest, väljaandmisest, tühistamisest ja muutmisest.

Standardite **müügist** saadav tulu on üheks osaks standardiorganisatsiooni sissetulekust. Nii ISO, IEC, CEN kui ka CENELEC on oma reeglites kirja pannud liikmetele kohustuse kaitsta nende väljaannete kirjastamis- ja paljundusõigust.

Liikmesorganisatsioonidele on standardite ülevõtt oma riigi standarditeks tasuta, aga kui standardit tahab üle võtta või levitada tõlkena muu organisatsioon (ettevõtte), tuleb selle eest maksta standardi väljaandnud organisatsioonile eelnevalt kirjalikult kokkulepitud tasu. Kuna autoriõigus ei laiene standarditele, on see vajalik sätestada käesolevas eelnõus. Seaduse puudumise tõttu ei ole Standardiamet suutnud kaitsta ISO ja CEN-i kirjastamis- ja paljundusõigust. Eestis on hulgaliselt ettevõttestandardiks üle võetud ning tõlgitud ISO ja CEN standardeid selle asemel, et neid üle võtta eesti standarditeks. Standardite tõlkeid on müüdud kõrge hinnaga, ISO-le või CEN-ile kompensatsiooni maksmata. Kuna selline tegevus on kehtivate nõuete vastane ja pärsib rahvusvaheliste ja euroopa standardite väljaandmist eesti standarditena, on eelnõus see keelatud. Lubatud nende standardite tõlkimise omatarbeks, kuid mitte müügi või levitamise eesmärgil. Rahvusvaheliste ja euroopa standardite **müügiagendiks** on reeglina liikmesorganisatsioon. Vaatamata sellele peab standardite ja teiste publikatsioonide müügiks olema sõlmitud vastavad müügi- ja koopialepingud, milles lepatakse kokku müügihinnad ja standardi väljaandnud organisatsioonile osatulu tagastamise suurus. Ettevõtte poolt rahvusvahelise või teise riigi standardi **otsekasutus** (üle võtmata seda oma standardiks) on tasuta, kuid on korrektne, kui kasutamiseks on ametlikult ostetud eksemplar. See kehtib, kui on tegemist üldkättesaadava (rahvusvahelise või

teise riigi standardiga). Ettevõttestandardi kasutamiseks teise ettevõtte poolt on vajalik omaniku kirjalik nõusolek. On esinenud juhtumeid, kus kasutatakse omavoliliselt teise ettevõtte standardit, kahjustades selle omaniku toote mainet, mistõttu selline tegevus on eelnõus keelatud.

Standardi **kasutamine** (järgimine) on põhimõtteliselt **vabatahtlik**, kuid see võib muutuda **kohustuslikuks** teatud tingimustel. Suuremas osas tuleneb see poolte omavahelisest kokkuleppes kasutada konkreetset standardit, mis sätestatakse tarnelepingus. Toote kvaliteedinäitajate taseme näitamiseks kasutatakse ka sõltumatu osapoole kinnitust (vastavustõendamist), et toode vastab standardile.

Vastavustunnistuse olemasolu lubab kinnitada tootele standardile vastavuse märgi. Toote vastava märgistamisega kaasneb kohustus standardi järgimiseks.

Kolmas ja harvem esinev juhul on standardi kasutamise kohustuslikuks muutmine õigusaktiga, mis tähendab, et standardi kasutamine muutub kohustuslikuks vastava õigusakti (seaduse, Valitsuse või ministri määruse) täitmisel. Kohustuslikuks kasutamiseks võib õigusaktiga kehtestada vaid eesti standardi. Käesoleval ajal on palju näiteid, kus selle vastu eksitakse. Nii on kohustuslikuks tehtud rahvusvaheliste ja euroopa standardite kasutamine, mis ei ole kättesaadavad eesti keeles ja mis ei ole üle võetud eesti standarditeks. Eesmärgil abistada õigusakti andjat (koostajat) ja edaspidi ära hoida selliseid vigu (sealhulgas ka standardite sundkasutamise ülemäärast teket õigusaktide kaudu), on seaduse eelnõus sätestatud nõue, et standarditega seotud õigusaktide eelnõudele annab arvamuse Eesti standardikeskus. Üheks sisetulekuallikaks võib Eesti standardikeskusel olla tulu, mis

saadakse tootele eesti standardile vastavussertifikaadi väljaandmisest sellega kaasneva vastavusmärgi kasutamise õigusega. Reeglina on taolise riigi standardile vabatahtliku sertifitseerimise teel omistatava vastavusmärgi omanik riigi standardikeskus, kes selle kasutamiseks võib anda litsentsi akrediteeritud sertifitseerimisorganile. Eestis ei ole veel välja antud eesti standardile vastavuse märke, käesolevas eelnõuga on see ette nähtud.

Viies peatükk käsitleb tehnilisi eeskirju.

Euroopa Liidus kehtib põhimõte, et kohustuslikud nõuded tootele kehtestatakse õigusaktidega, mida nimetatakse tehnilisteks eeskirjadeks (technical regulations). Tehnilistes eeskirjades fikseeritakse olulised nõuded üldistes küsimustes nagu ohutus, tervis ja keskkond. Toote üksikasjaliste tehniliste spetsifikatsioonide väljatöötamine usaldatakse Euroopa standardiorganisatsioonidele, kes annavad välja direktiividega kooskõlas olevaid euroopa harmoneeritud standardeid. Tehniliste eeskirjade täitmine on kohustuslik, standardite järgimine on vabatahtlik. Kui tootja leiab muu võimaluse tehnilise eeskirja täitmiseks, siis võib ta seda teha, kuigi kasutades nn. euroopa harmoneeritud standardit, võib eeskirja nõuete täitmist olla lihtsam tõendada.

Tehnilise eeskirja mõiste on üldmõiste. Euroopa Liidus on taolisteks õigusaktideks peamiselt direktiivid. Direktiivid peavad liikmesriigid välja andma oma õigusaktidena, kusjuures on tähtis sisu säilitamine, vormi võib valida liikmesriik. Enamlevinum on direktiivi väljaandmine ministriumini õigusaktina. Eestis ei ole kehtestatud missuguse õigusaktina tuleb see välja anda. Seaduseelnõus on ette nähtud, et olenevalt direktiivi sisust toodetele

kohustuslikke nõudeid kehtestav direktiiv võib olla Eestis välja antud seadusena, Vabariigi Valitsuse määrusena või ministri määrusena. Kaupade vaba liikumise tagamiseks peavad riikide tehnilised eeskirjad ja standardid olema kooskõlas. See nõue kehtib nii Euroopa Liidu siseturu kui WTO raames. Seetõttu on asjast huvitatutel vaja õigeaegselt teada, missugused uued tehnilised eeskirjad ja standardid on ettevalmistamisel. Selleks on kehtestatud tehnilistest eeskirjadest ja standarditest teavitamise kord välisinstitutsioonidele, mis EL raames on välja antud direktiivina 83/189/EEC ja mille rakendamiseks Eestis valmistab Majandusministeerium ette valitsuse määruse eelnõu. See on kavas vastu võtta standardiseaduse alusel.

Peatükis 6 käsitletakse kaebuste lahendamist ja vastutust seaduse rikkumise eest. Teiste riikide eeskujul on ette nähtud vaidluste lahendamine Eesti standardikeskuses vastavalt standardimise menetlusnõuetes kehtestatud korras (moodustatakse kõigi osapoolte esindajatest nõukogu). Kontrolliks ja trahvide määramiseks täiendavaid institutsioone vaja pole, see toimub haldusõigusrikkumiste seadustikus kehtestatud korras. Kõigil on õigus pöörduda ka kohtusse.

Peatükis 7 käsitleb seaduse rakendamist. Standardiseaduse kehtestamisega on vajalik viia mõnedesse varasematesse seadustesse muudatusi, mis peamiselt on seotud Standardiameti likvideerimisega ja varasematesse õigusaktidesse sattunud valede formuleeringute muutmise.

Probleeme ja vaidlusi on tekitanud endiste NSVL riiklike standardite (GOST), harustandardite (OST) ENSV standardite (ENSV VST) ning NSVL

ja ENSV ministeeriumide tehniliste tingimuste (TT) staatus Eestis.

Endised NSVL riiklikud standardid (GOST) tunnistati Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) Riikidevahelise Standardikomitee poolt SRÜ riikidevahelisteks standarditeks, mida võivad kasutada kõik selle organisatsiooni liikmed. Balti riigid ei ole ühinenud selle standardiorganisatsiooniga ning seetõttu tuleb endiseid NSVL riiklike standardeid kasutada kui sellele organisatsioonile kuuluvaid standardeid. Nendel ei ole Eestis kohustuslikku jõudu ning neid ei ole tunnustatud eesti standarditeks. SRÜ Riikidevahelist Standardikomiteed tunnustab rahvusvaheline standardiorganisatsioon ISO kui regionaalset standardiorganisatsiooni, mille tõttu GOST'ide kasutamist Eestis keelata ei saa.

Seoses enamiku ENSV standardite kehtivusaja lõppemisega on jäänud kehtima põhiliselt piiramata kehtivusajaga standardid. Sobivuse korral eesti standarditeks on nende ümbervaatomiseks või kehtetuks tunnistamiseks seaduse eelnõus määratud tähtaeg.

4. Seaduse kehtestamisega seotud kulud

Seaduse kehtestamisega seotud kuludeks on Standardiameti likvideerimiskulud ja Eesti standardikeskuse asutamiskulud, samuti standardiseadusest tulenevate õigusaktide koostamiskulud.

5. Seaduse kehtestamisega kaasnevate õiguslike, majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede prognoos
Seaduse kehtestamisega saavad reguleeritud standardite staatus ning standardite kasutamise küsimused. See, et standardid on vabatahtlikud kokkuleppelised dokumendid, kus on

fikseeritud huvitatud osapoolte soovitud kvaliteedinäitajate, termi- nite jne. suhtes, mitte aga õigusaktid, toob kaasa nende laiema ja oskuslikuma kasutamise.

Standardimises hakkavad enam osalema erasektorisse kuuluvad organisatsioonid. Lõpptulemuseks on rahvusvaheliste ja euroopa standardi- tega kooskõlas olevad kõigile kättesaadavad eesti standardid, mille kasutamisel saadakse nii majan- duslikku kui sotsiaalset kasu. Seaduse kehtestamisega saab ka võimalikuks rahvusvaheliste ja euroopa standardite kirjastamis- ja paljundusõiguse kaits- mine, mida peab suutma tagada nendes organisatsioonidesse kuuluv standardiorganisatsioon.

6. Seaduse rakendamisega kaas- nevad organisatsioonilised muuda- tused

Seaduse vastuvõtmisel kuulub Stan- dardiamet likvideerimisele. Selle asemel tuleb asutada riigi osalusega mittetulundusühing. Peale selle tuleb erialaliitude ja riigiasutuste baasil hakata välja kujundama standar- dimisvaldkonnakeskusi (kokkuleppe- liselt majandusharu või valdkonna keskustena tegutsema hakkavad organisatsioonid, mis ei too kaasa nende senise juriidilise staatuse muutmist) ning aktiveerida tehniliste komiteede moodustamist (mis ei ole juriidilised isikud, vaid asuvad standardimisvaldkonnakeskuste juures).

7. Seadusest tulenevad õigusaktid

1. Eesti standardikeskuse asuta- misotsus ja põhikiri, mille valmistavad ette asutajaliikmed.
2. Vabariigi Valitsuse määrus "Standarditest ja tehnilistest ees- kirjadest teavitamise kord", mille valmistab ette Majandusministeerium.

3. Majandusministri määrus "Eesti standardile vastavuse vabatahtliku tõendamise kord".

Peale selle koostatakse standardimise menetlusnõuded, mille võtab vastu Eesti standardikeskus ja mille ettevalmistamist alustab Standardiamet koos Eesti standardikeskuse asutaja- liikmete ja teiste asjasthuvitatud pooltega.

8. Seaduseelnõu koostamise aluseks võetud ja läbi töötatud Euroopa Liidu dokumendid, teiste riikide õigusaktid ning muud rahvusvahelised ja teiste riikide dokumendid

Eelnõu ettevalmistamisel lähtuti järgmistest dokumentidest:

1. Council Directive 83/189/EEC laying down an information procedure for standards and technical regulations.
2. Commission Communication of the development of European Standardization - Action for faster technological integration in Europe (91/C 20/01) (Green Paper on Standardization).
3. Commission Communication - Standardization in the European Economy (Follow-up to the Commission Green Paper of October 1990) (92/C 96/02).
4. Council Resolution of 18 June 1992 on the role of European standardization in the European economy.
5. WTO TBT Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standards.
6. Law on standardization of Austria, France, Hungary, Czech Republik, Poland, Portugal, Slovenia, Greece, South-Africa.
7. Memorandum of Understanding between United Kingdom Government and British Standards Institution.
9. Contract between the Federal Republic of Germany and German Standards Institute.

10. Development Manual.
Establishment and management of a national standards body.

11. Valge Raamat. Assotsieerunud Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ettevalmistamine integreerumiseks Euroopa Liidu siseturgu.

12. Järgmiste standardiorganisatsioonide aastaraamatud ning nende tegevust kirjeldavad dokumendid: Norra, Leedu, Rumeenia, Küpros, Inglismaa, Ungari, Kanada, Poola, Rootsi, Tšehhi, Šveits, Taani, Soome, Saksamaa, Sloveenia, Lõuna-Aafrika,

Slovakkia, Jaapan, Saudi-Araabia, Iraan, Island, Leedu.

9. Eelnõu arvamusküsitluse tulemused

Seaduse eelnõu saadeti eelnevalt arvamusküsitluseks erialaliitudele ja standardimisega seotud asutustele, samuti Eesti standardinõukogu ja Standardiameti standardikomisjoni liikmetele, kokku 51 adressaadile. Eelnõu kohta saadi 28 arvamust, mille alusel töötati välja käesolev redaktsioon.

INFCO ISTUNGIL

29-30. mail toimus Helsingis ISO Infosüsteemide ja -teenuste komitee (**Committee on Information Systems and services**) INFCO plenaaristung.

INFCO on ISO poliitikakomitee, mis käsitleb standardiinfo ning standardite levitamise küsimusi, korraldab ISO infosüsteemi ISONET, sidudes ISO liikmete infokeskused ja ISO/IEC infokeskuse ühtseks infosüsteemiks.

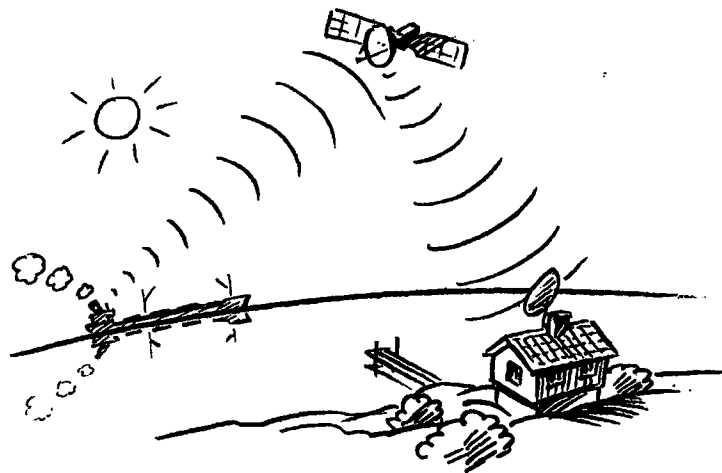
Käesoleval ajal on INFCO liikmeteks 83 ISO liiget, neist 64 P-liiget ja 19 O-liiget.

EVS on INFCO vaatlejaliige (O-liige) alates 1996. aastast.

Plenaaristungit juhatas INFCO esimees Kari Kaartama.

Plenaaristungil avas ISO asepresident poliitika alal professor Dr Helmut Reihlen.

Professor Reihlen märkis, et standardid on muutunud igapäevaseks töövahendiks, kusjuures eriti suurt tähtsust omavad standardid kaupade ja teenuste vahetamisel. Seetõttu on vaja teha standardiinfo ja standardid kättesaadavaks. Tuleb arendada infotehnoloogia vahendite kasutamist, kuid samas ei tohi jätta tähelepanuta, et standardite müügist saadav tulu on üheks standardiorganisatsiooni sissetuleku allikaks. See nõuab süsteemi, mis võimaldaks ISO-l ja teistel standardiorganisatsioonidel tasu saada ka standardite levitamisel IT vahenditega. ISO pöörab suurt tähelepanu info kättesaadavusele ja kvaliteedile internetis. Lisaks standardite bibliokirjetele võiksid interneti kaudu olla kättesaadavad ka standardite koostamise kavad. Tõsiselt on arutatud küsimust, kas peaks ISO standardite ülevõtt muutuma ka ISO liikmetele tasuliseks või peaks riikide standardiorganisatsioonid vähemalt mingi osa ülevõetud standardite müügitulust üle kandma ISO-le. Seda ei peeta siiski õigeks, kuna on karta, et seega pidurduks ISO standardite ülevõtt. ISO standardite otserakendusega võib aga kaasneda nendega mittekooskõlas olevate standardite kehtimajäämine riikides. Osa tulu ülekandmise asemel on soovitatud suurendada ISO liikmemakse. Arutelud selle suhtes jätkuvad.

Plenaaristungil kuulati INFSCO sekretäri Evgueni Patrikeevi ning INFSCO töögruppide esimeeste aruandeid.

Hr Patrikeev andis ülevaate INFSCO ja ISONETi liikmeskonnast, INFSCO tegevust puudutavatest Peasamblee ja Nõukogu resolutsioonidest ning INFSCO sekretariaadi tööst. Infogrupi juht hr

Reinhold Welina (DIN) tutvustas olulisemaid sihtgruppe ning nende töötulemusi. Sihtgrupil WSSN (World Standards Services Network) on valminud esimene kavand dokumendist, mis käsitleb soovitusi süsteemi arenguks. Sihtgrupp ISONET Thesaurus tegeleb kahe tesauruse TIT ja ROOT harmoniseerimisega. ISONET Manuali kavand saadetakse lähemal ajal arvamusküsitlusele.

Suurt tähelepanu pöörab INFSCO Rahvusvahelise Standardite Klassifikaatori rakendamisele. 52 ISO liiget (sh ka EVS) kasutab juba ICS-i, 23 liiget kavatseb seda teha lähiajal, 34 liikme poolt on ICS tõlgitud rahvuskeelde.

INFSCO poolt korraldati küsitlus infokeskuste kohta (üksuse suurus, osutatavad teenused, tasulised teenused jne), mille tulemused kanti ette plenaaristungil. Tekkis diskussioon, kas peaks olema kehtestatud nõuded standardiinfo teenuseid osutatavatele töötajatele. Enamus osalejatest leidis, et selline nn pädevuse tunnistamine on vajalik.

Marketingi grupp (grupijuht Paul Howard, SAA) pöörab suurt tähelepanu ISO väljaannete kirjastamis- ja paljundusõiguse kaitsele ning hinnapoliitikale. Vaatluse all on nii paberandjatel kui elektroonilisel kujul väljaantavad standardid.

Kolmanda INFSCO töögrupi - süsteemide grupi raames on tegeletud IT vahendite kasutamise küsimustega. Kuna grupi käsitusala langeb suures osas kokku ISO Infotehnoloogia rakendamise strateegia grupi ITSIG käsituslusalaga, otsustati INFSCO raames taoline tegevus peatada, kuid tehti ettepanek nimetada INFSCO poolt ITSIG-i INFSCO esindaja (Susanna Vahtila, (SFS)).

Endla Sandberg
Standardiosakonna juhataja

STANDARDITE MÕTE JA KASUTUS

Soome Standardiliidu SFS loal on tõlgitud SFS käsiraamat 1 "Standardite mõte ja kasutus", mille avaldame lühendatult lähemal ajal. Käsiraamatu eesmärgiks on anda üldpilt standardimisest, selles osalemisest ning standardimise tähtsusest ja kasulikkusest.

Käsiraamat on mõeldud neile, kes vajavad üldteadmisi standardimisest.

Käsiraamat sobib ka standardimise õpetamiseks ja põhiteadmiste allikaks standardimisest.

Suviseks standardimisalaseks lugemiseks avaldame ka Teatajas mõned peatükid käsiraamatu algusest.

Raamatu ilmumisest teatame Teataja järgmistes numbrites.

1 MIS ON STANDARD

1.1 Standardimise ajalugu

Inimene on piirilt loov ja leidlik. Läbi kogu ajaloo on ta arendanud uusi eluvorme, mis sobiksid muutuvatesse keskkondadesse ja loodustingimustesse. Inimesed on kõikides kultuurides pidevalt näinud vaeva luues uusi töövahendeid ja meetodeid, mis on teinud töö kergemaks ja võimaldanud rohkem vaba aega. Siin-seal on üha näha mõjukaid näiteid tuhandeid aastaid tagasi elanud inimeste leidlikkusest.

Egiptuse püramiidide, maia-indiaanlaste templite või Hiina müüri ehitamiseks vajati muudki kui lõputult odavat orjatööd: head organiseerimisvõimet ja standardeid. Egiptuse püramiidide ehitades pandi tähele, et töö edeneb kiiremini kasutades sama kuju ja suurusega kive.

Kui ehitamisel hakati kasutama põletatud savitelliseid, määrati tellise standardmõõtmeteks 410 × 200 × 120 mm.

Ühesuuruseid telliseid oli võimalik kiiremini valmistada, lihtsam toimetada ehitusplatsile ja laduda müüri. Ilma selle

avastuseta ei oleks püramiidid iialgi valminud ja säilinud tänapäevani.

Egiptuse tellise mõõtmed olid siiski kasutusel vaid väikesel alal Niiluse deltas - tänapäeva mõistes on see rahvusstandard, mis on kasutusel vaid ühes riigis.

Mujal Vahemere ümbruses erinesid mõõtmed ja ehitised juba linnade lõikes.

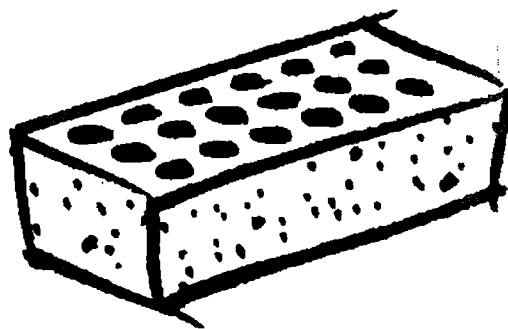
Kultuurid maailma eri paigus vaevalt teadsid üksteise olemasolust. Siis kui nad kohtusid, oli tagajärjeks tavaliselt häving, nagu sellal, kui kohtusid eurooplased ja Ameerika indiaanlased. Märki- ja sümbolisüsteemid olid nii erinevad, et mõnesid kivisse raiutud kirjeldusi on suudetud mõista vaid viimastel aastatel. Vähehaaval siiski vastastikune mõju suurenes.

Arenev merendus, avastusretked ja ennekõike kaubavahetus sundisid arendama koos heakskiidetud mõõtmeid, raskusi ja vahetusvahendeid. Ühised sümbolid aitasid keelest ja keeleoskusest sõltumata osapooli teineteist mõista.

Areng oli pikka aega aeglane. Veel 1800. aastal valmistati enamus tooteist kohaliku turu jaoks. Juhul, kui mingi asi lagunes, valmistati uus osa algse tüübi järgi ise või sepapajas.

Kokkusobivust ei osatud nõuda. Peenreguleerimiseks kasutati vasarat ja alasi ning töö kestis seni kuni osad vastastikku sobisid.

Suurbritannias alanud ja 1800. a Soome levinud tööstuslik tootmine muutis olukorra täielikult. Masstootmine eeldas ühesuguseid tooteid ja tagavaraosi.

Tööjaotus, spetsialiseerumine ja allhanked üle riigi piiride lisasid ühiste määratluste kasutamise vajadust.

Inimeste loovus ja leidlikkus oli nüüd vaja suunata teisiti. Tehnikas, tootmises, transpordis, kaubanduses ja tarbimises algas koostöö aeg, kus sõltumata inimeste elupaigast, kultuurist ja keelest tuli teisi mõista. Vajati täpselt määratletud mõisteid, tunnuseid ja sümboleid, millel oli kõigile täpselt sama tähendus.

1.2 Standardi määratlus

Standardimine on ühtsete reeglite koostamine ametivõimude, majanduselu ja tarbijate elu kergendamiseks. Standardite abil suurendatakse toodete kokkusobivust ja ohutust, kaitstakse loodust ja soodustatakse kodumaist ning rahvusvahelist kaubandust.

Standardid koostatakse töörühmades ja komiteedes kõigi asjaosaliste koostööna. Töö tulemused avaldatakse dokumentidena, mis on kõigile kättesaadavad.

Standard võib olla jõus ühes riigis, kuid üha sagedamini koostatakse rahvusvahelisi standardeid, mis kehtivad kõikjal.

Standardid on olemuselt soovituselised ja nende kasutamine on vabatahtlik.

Standardil on mitmeid määratlusi, mille alusel standardeil on järgmised tunnused:

Standard on kirjalik väljaanne, mis on kõigile kättesaadav.

Standard avaldatakse alati kirjaliku dokumendina, mis võib koosneda mõnest lehest või sadadest lehtedest.

Ehkki standardis sisalduva avaldamine on tasuline, on standardi enda kasutamine tasuta.

Standardi võtab vastu standardimisega tegelev valitsusasutus või organisatsioon või muu tunnustatud organ.

Rahvusvahelise standardi võtab vastu rahvusvaheline standardiorganisatsioon ja see on avalikult kättesaadav dokument.

Regionaalne standard on regionaalse standardiorganisatsiooni ja rahvusstandardi rahvusliku standardiorganisatsiooni poolt vastuvõetud avalikult kättesaadav dokument.

Kohalik standard on kasutusel mõne riigi teatud geograafilisel alal.

Standardid koostatakse koostöös ja koostamisel püütakse saavutada konsensust.

Standardid koostatakse avatud töörühmades, kuhu kutsutakse ametivõimu, tööstuse, kaubanduse, tarbijate esindajad. Tihti on eräpooletute spetsialistidena kaasatud ka ülikoolide ja uurimisasutuste esindajad.

Enne avaldamist palutakse standardi olemuse kohta arvamust kõigilt osapooltelt, keda standardi sisu puudutab.

Standardi koostamisel püütakse arvesse võtta kõigi osapoolte arvamust ning lahendada võimalikud vastasseisud.

Alati ei saavutata täielikku üksmeelt, kuid eesmärgiks on alati selline üksteisemõistmine, et ükski tähtis osapool ei oleks põhilistes asjades püsivalt eri meelt.

Standard on mõeldud üldiseks ja korduvaks kasutuseks.

Lisaks standarditele on kasutusel ka tehnilisi eeskirju ja spetsifikaate. Need erinevad standardeist selle poolest, et on mõeldud mingi piiratud rühma nagu ühe ettevõtte või ettevõtete rühma kasutuseks.

1.3 Standardite liigid

Waterloo lahingus (1815) võideldi peremeheks olemise eest Euroopas. Juba korra kõrvale tõrjutud Prantsuse keiser Napoleon oli põgenenud Elbe saarelt ja kogunud uue armee.

Brüsselist lõunapool olevas Waterloo külas ootasid inglased kuulsa väejuhi Wellingtoni juhtimisel.

Wellingtonil oli 67000 meest ja 180 suurtükki,

Napoleonil oli 72000 meest ja 246 suurtükki.

Inglastel oli siiski ületamatu relv, mis aitas vastu panna prantslaste survele seni kuni marssal Blücheri juhitud preislaste abi kohale jõudis. See salarelv oli - standard.

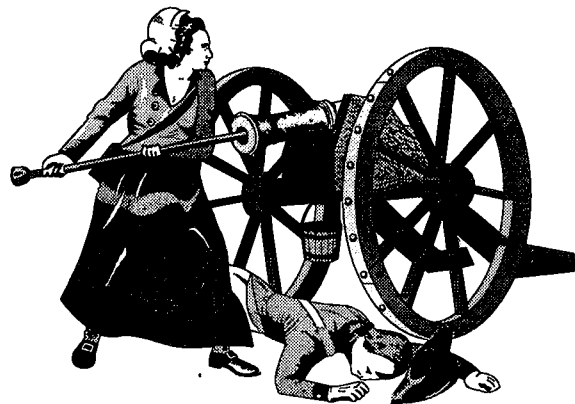
Napoleon oli kuulnud põhjalike teadmiste poolest suurtükitehnikas. Tagantjärele võib vaid imestada, et prantslased kasutasid kahurites eri suurusega mürske.

Kui ühel suurtükipatareil lõppesid mürsud, siis see ei saanud kasutada teiste patareide mürsuvarusid, vaid oli mängust väljas.

See-eest inglased kasutasid standardsuurusega mürske nii, et mistahes mürsk sobis mistahes suurtükile. Nii oli võimalik varusid täiendada ja mürske jätkus ka kõige palavamatesse lahingukohtadesse.

Inglased võitsid lahingu - ja olid esimeste hulgas toomas standardimise põhimõtteid tööstusühiskonna kõigile aladele.

Sajandi algul loodud Briti Standardiinstituut BSI on maailma vanim rahvuslik standardiorganisatsioon.

Tänapäevase standardite klassifikatsiooni järgi kasutasid inglased tootestandardi järgseid mürske.

Tootestandardis määratletakse nõuded, mida toode või tooterühm peab täitma, et nad sobiksid eesmärgiga.

Nõuded võivad puudutada mõõtmeid, konstruktsiooni, koostist, vastupidavust ja ohutust.

Tänapäeval arvestatakse standardites ka toote ja selle valmistamisega põhjustatud mõjusid loodusele.

Tootestandard võib puudutada nii kaupu kui teenuseid.

Samuti nagu kaubatooteid, nii võib ka erinevate teenuste tootmist ja omadusi määratleda, et toode vastaks võimalikult paremini talle esitatud nõuetele.

Teenusestandardeid võib koostada näiteks pesulate, hotellide, transpordi, autoremondi, infovahetuse, kindlustuse, pangatoimingute ja kaubanduse jaoks.

Protsessistandard sisaldab üksikasjalisi juhiseid tootmisprotsessist ning toorainete ja komponentide omadustest.

Protsessistandardid sisaldavad mõnikord ka määratlusi sellest, kuidas korraldada toote hooldust.

Kõige laiem rakendusala on **põhistandarditel**, mis määratlevad mõõtmisi, mõisteid, tunnuseid ja tingimusi.

Vanimad mõõtühikud tuginesid sageli kehaosade normaalsele suurusele (näiteks jalg, toll, küünar, vaks, sild).

Esimene ühiselt heakskiidetud mõõtesüsteem, so meetersüsteem sündis Prantsuse revolutsiooni järel 1790-1791 ja võeti Soomes kasutusele 1891.a.

Kui pikkuse põhietaloni kujutavad platinast valmistatud prototüübid osutusid ebatäpseteks, siis 1983.a kehtib määratlus, mille kohaselt 1 meeter on selline pikkus, mille valguskiir läbib vaakumis 1/299792458 sekundiga.

Kavandamisstandardid võivad sisaldada määratlusi toote ja toodangu kavandamisest, toodangule ja töötingimustele esitatavatest nõuetest jne.

Ohutusstandarditega püütakse tagada toote ohutus inimestele ja kogu ümbrusele.

Elektriseadmeid puudutav standard peab määrama, et seade peab olema ohutu isegi siis, kui seda kasutatakse nõuetevastaselt niisketes tingimustes.

Eriti on mõeldud laste ohutusele näit standardis, mis määrab millal televiisor võib ümber minna, kui selle otsa ronitakse. Soome standardi järgi jalandiga televiisor ei tohi ümber minna isegi siis, kui seda on kallutatud 10°.

Sõnavarastandardid sisaldavad mõistete määratlusi ning täiendavaid selgitusi, pilte, näiteid jne.

Katsetusstandardid sisaldavad määratlusi toodete katsemeetoditest. Täiendavalt on sageli tingimusi näiteks näidiste valiku põhimõtetest ja analüüsil kasutatavatest statistiliste meetodite tulemustest.

Elektriseadme standardijärgne laborikatse sisaldab tihti "niiske toa", kus seade on teatud aja troopilistes tingimustes. Katse ajal ja selle järel ei tohi tekkida elektrilöögi ohtu. Mõnedel toodetel mõõdetakse niiskuse ja veepritsmete kindlust nii, et seadmele piserdatakse teatud aja jooksul vett. Katse järel peab seade olema täiesti töökorras ja ohutu. Ise tehtud katse võib siiski olla eluohtlik!

Liidesestandardis määratletakse toodete ja süsteemide ühendamiskohtade kokkusobivust puudutavad nõuded.

Lüigitusstandardid sisaldavad loetelusid nende toodete, meetodite või teenuste omadustest, milledest on vaja esitada väärtusi või muid andmeid.

Standardid erinevad veel selle poolest, kas pearõhk on tootmismeetodil või lõpptoodangu omadustel. Kui rõhk on meetodil ja tootmisprotsess on täpselt reguleeritud, siis uue tehnoloogia kasutuselevõtt aeglustub.

Tootmismeetoditele suunatud eeskirju on samuti kerge kasutada impordi ja konkurentsi piiramiseks koduturul.

Uuemates standardites ongi tavaline, et määratakse vaid need omadused, milliseid soovitakse tootel näha. Valmistaja otsustada jäetakse see, millise tootmisprotsessi abil lõpptulemus saavutatakse.

CEN-i uus president on Alain Perroy

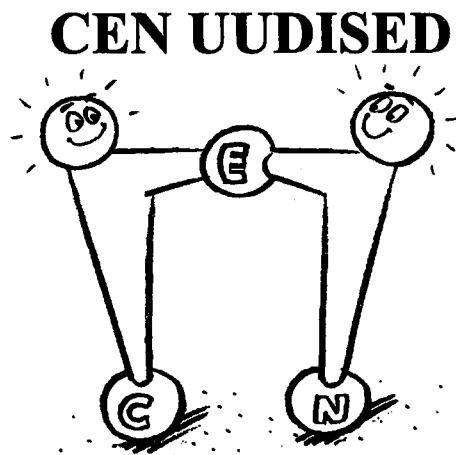
Uueks CEN presidendiks valiti kolmeks aastaks prantslane hr Alain Perroy, kes loodetavasti toob CEN-i keskkonnajuhtimise ja kvaliteeditagamise kogemusi.

Prantsusmaal Rhône-Poulenc'i Tervise, ohutuse ja keskkonnagrupi asepresidendina töötas hr Perroy välja firma HS&E standardile EN ISO 14001 vastava juhtimissüsteemi.

Ta on Grupi kvaliteetidirektor. Grupp on välja andnud üle 100 EN ISO 9001/9002 vastavussertifikaadi rohkem kui 250-le ettevõttele Euroopas, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas ja Aasia Vaikse ookeani piirkonnas.

Hr Perroy tegevusest olulisema osa moodustas Rhône-Poulenc'i esindamine ICCA-s (International Council of Chemical Associations), CEFIC-is (CEN-i assotsieerunud liige European Chemical Industry Council) ja LQRA (Lloyds Register Quality Assurance Ltd). Hr Perroy oli ka AFNORi Keskkonna strateegilise järeelvalve komitee esimees.

Hr Perroy on sündinud 1946. aastal. Saanud hariduse Pariisi Polütehnilises instituudis. Ta on abielus, nelja lapse isa. Huvialadeks on purjetamine, bridž ja klassikaline muusika.

JUUNIS SAADUD ISO STANDARDID

TC 17 Teras
ISO 13664:1997

Seamless and welded steel tubes for pressure purposes--
Magnetic particle inspection of the tube ends for the
detection of laminar imperfections

ISO 13665:1997	Seamless and welded steel tubes for pressure purposes-- Magnetic particle inspection of the tube body for the detection of laminar imperfections
<u>TC 22 Maanteesõidukid</u>	
ISO 6518-1:1997	Road vehicles-- Ignition systems-- Part 1: Vocabulary
ISO 11842:1997	Road vehicles-- Comparison of statutory photometric requirements in various countries for lighting devices
<u>TC 27 Tahked mineraalkütused</u>	
ISO 925:1997	Solid mineral fuels-- Determination of carbonate carbon content-- Gravimetric method
<u>TC 31 Rehvid, veljed ja ventiilid</u>	
ISO 3877-1:1997	Tyres, valves and tubes-- List of equivalent terms-- Part 1: Tyres
ISO 3877-2:1997	Tyres, valves and tubes-- List of equivalent terms-- Part 2: Tyre valves
<u>TC 48 Labori klaasnõud ja aparatuur</u>	
ISO 4785:1997	Laboratory glassware-- Straight-bore glass stopcocks for general purposes
ISO 4798:1997	Laboratory glassware-- Filter funnels
ISO 12771:1997	Plastics laboratory ware-- Disposable serological pipettes
ISO 12772:1997	Laboratory glassware-- Disposable microhaematocrit capillary tubes
<u>TC 54 Eeterlikud õlid</u>	
ISO 3761:1997	Oil rosewood, Brazilian type [Aniba rosaeodora Ducke var. amazonica Ducke or Aniba parviflora (meissner) Mez]
ISO 9909:1997	Oil of Dalmatian sage (Savvia officinalis L.)
ISO 10115:1997	Oil of tarragon (Artemisia dracunculus L.), French type
<u>TC 61 Plastid</u>	
ISO 3344:1997	Reinforcement products-- Determination of moisture content
ISO 4586-2:1997	High-pressure decorative laminates-- Sheets made from thermosetting resins-- Part 2: Determination of properties
<u>TC 83 Spordi- ja puhkevarustus</u>	
ISO 11110:1997	Winter-sports equipment-- Test devices for the setting of the functional unit ski/boot/binding-- Requirements and tests
<u>TC 98 Ehituskonstruksioonide arvutamise alused</u>	
ISO 12491:1997	Statistical methods for quality control of building materials and components
<u>TC 102 Rauamaagid</u>	
ISO 13313:1997	Iron ores-- Determination of sodium content-- Flame atomic absorption spectrometric method
<u>TC 106 Stomatoloogia</u>	
ISO 7493:1997	Dental operator's stool
ISO 13294:1997	Dental handpieces-- Dental airmotors
<u>TC 108 Mehaaniline vibratsioon ja löögid</u>	
ISO 2631-1:1997	Mechanical vibration and shock-- Evaluation of human exposure to whole-body vibration-- Part 1: General requirements
ISO 5808:1997	Mechanical vibration and shock-- Human exposure-- Vocabulary
<u>TC 121 Anesteesia- ja hingamisaparatuur</u>	
ISO 7767:1997	Oxygen monitors for monitoring patient breathing mixtures-- Safety requirements
<u>TC 131 Hüdraulikasüsteemid</u>	
ISO 6263:1997	Hydraulic fluid power-- Compensated flow-control valves-- Moulting surfaces

<u>TC 138</u>	<u>Plasttorud, -toruliitmikud ja -torustikuarmatuurid voolavale keskkonnale</u>
ISO 13478:1997	Thermoplastics pipes for the conveyance of fluids-- Determination of resistance to rapid crack propagation (RCP)-- Fullscale test (FST)
ISO 13479:1997	Polyolefin pipes for the conveyance of fluids-- Determination of resistance to crack propagation-- Test method for crack propagation-- Test method for slow crack growth on notched pipes (notch test)
<u>TC 171</u>	<u>Dokumentide ja kujutiste salvestuse ning kasutuse mikrograafiline ja optiline mälu</u>
ISO/TR 10200/Amd1:1997	Amendment 1 to ISO/TR 10200:1990
<u>TC 173</u>	<u>Kehapuuetega inimeste tehnilised abivahendid ja süsteemid</u>
ISO 7176-16:1997	Wheelshairs-- Resistance to ignition of upholstered parts-- Requirements and test methods
<u>TC 183</u>	<u>Vase-, plii- ja tsingimaagid ja -kontsentratsioonid</u>
ISO 12744:1997	Copper, lead and zinc sulfide concentrates-- Experimental methods for checking the precision of sampling
<u>TC 188</u>	<u>Väikelaevad</u>
ISO 11105:1997	Small craft-- Ventilator of petrol engine and/or petrol tank compartments
<u>JTC 1</u>	<u>Infotehnoloogia</u>
ISO 8473-5:1997	Information technology-- Protocol for providing the connectionless-mode network service: Provision of the underlying service by ISDN circuit-switched B-channels
ISO/IEC 9834-1/Amd1:1997	Amendment 1 to ISO/IEC 9834-1:1993
ISO/IEC ISP 12071-1:1997	Information technology-- International Standardized Profile FCG-nnn-- Computer graphics Metafile interchange format-- Part 1: FCG11-- Basic Scientific and Technical graphics (BST)
ISO/IEC ISP 12071-2:1997	Information technology-- International Standardized Profile FCG-nnn-- Computer graphics Metafile interchange format-- Part 2: FCG23-- Advanced Scientific and Technical graphics (AST)
ISO/IEC ISP 12071-3:1997	Information technology-- International Standardized Profile FCG-nnn-- Computer graphics Metafile interchange format-- Part 3: FCG32-- Advanced Presentation and Visualization-- Model Profile
ISO/IEC ISP 12071-4:1997	Information technology-- International Standardized Profile FCG-nnn-- Computer graphics Metafile interchange format-- Part 4: FCG33-- Advanced Presentation and Visualization (APV)
ISO/IEC 13522-5:1997	Information technology-- Coding of multimedia and hypermedia information-- Part 5: Support for base-level interactive applications
ISO/IEC 13816:1997	Information technology-- Programming languages, their environments and system software interfaces-- Programming language ISLISP
ISO/IEC 14568:1997	Information technology-- DXL: Diagram exchange Language for tree-structured charts
ISO/IEC 15049:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Specification, functional model and information flows-- Advice of charge supplementary services
ISO/IEC 15050:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Interexchange signalling protocol-- Advice of charge supplementary services

ISO/IEC 15051:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Specification, functional model and information flows-- Recall supplementary service
ISO/IEC 15052:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Interexchange signalling protocol-- Recall supplementary service
ISO/IEC 15053:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Specification, functional model and information flows-- Call interception additional network feature
ISO/IEC 15054:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Interexchange signalling protocol-- Call interception additional network feature
ISO/IEC 15055:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Specification, functional model and information flows-- Transit counter additional network feature
ISO/IEC 15056:1997	Information technology-- Telecommunications and information exchange between systems-- Private Integrated Services Network-- Interexchange signalling protocol-- Transit counter additional network feature
ISO/IEC 15145:1997	Information technology-- Programming languages-- FORTH

Kehtetu ISO standard	Asendus	Tehniline Komitee
ISO 2631-3:1985	ISO 2631-1:1997	ISO/TC 108
ISO 4573:1978	ISO 11376:1997	ISO/TC 61
ISO 8802-7:1991		ISO/IEC JTC 1
ISO 10120:1991	ISO 1889:1997	ISO/TC 61

JUUNIS SAADUD IEC STANDARDID

CISPR/D/143/FDIS:1997	Revision of CISPR Publication 12-- Limits and methods of measurement of radio disturbance characteristics of vehicles, motorboats, and spark-ignited engine-driven devices
IEC 60050(723):1997	International Electrotechnical Vocabulary-- Chapter 723: Broadcasting: Sound, television, data
IEC 60079-5:1997	Electrical apparatus for explosive gas atmospheres-- Part 5: Powder filling "q"
IEC 60191-5:1997	Mechanical standardization of semiconductor devices-- Part 5: Recommendations applying to integrated circuit packages using tape automated bonding (TAB)
IEC 60238:1996/Amd1:1997	Amendment 1: Edison screw lampholders

IEC 60239:1997	Nominal dimensions of cylindrical machined graphite electrodes with threaded sockets and nipples for use in electric arc furnaces
IEC 60254-1:1997	Lead-acid traction batteries-- Part 1: General requirements and methods of test
IEC 61167:1992/Amd2:1997	Amendment 2: Metal halide lamps
IEC 61189-1:1997	Test methods for electrical materials, interconnection structures and assemblies-- Part 1: General test methods and methodology
IEC 61184:1993/Amd2:1997	Amendment 2: Bayonet lampholders
IEC 61199:1993/Amd1:1997	Amendment 1: Single-capped fluorescent lamps-- Safety specifications
IEC 61238-2:1997	Compression and mechanical connectors for power cables with copper or aluminium conductors-- Part 2: Terminal lugs for power cables to fit equipment up to and including 1 kV-- Overall dimensions
IEC 61300-2-14:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 2-14: Tests-- Maximum input power
IEC 61300-2-39:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 2-39: Tests-- Susceptibility to external magnetic fields
IEC 61300-3-3:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 3-3: Examinations and measurements-- Monitoring change in attenuation and in return loss (multiple paths)
IEC 61300-3-9:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 3-9: Examinations and measurements-- Far-end crosstalk
IEC 61300-3-19:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 3-19: Examinations and measurements-- Polarization dependence of return loss of a single-mode fibre optic component
IEC 61300-3-25:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 3-25: Examinations and measurements--Concentricity of the ferrules and ferrules with fibre installed
IEC 61300-3-26:1997	Fibre optic interconnecting devices and passive components-- Basic test and measurement procedures-- Part 3-26: Examinations and measurements-- Measurement of the angular misalignment between fibre and ferrules axes
IEC 61319-2:1997	Interconnections of satellite receiving equipment-- Part 2: Japan
IEC 61326:1997	Electrical equipment for measurement, control and laboratory use-- EMC requirements-- Part 1: General requirements
IEC 61335:1997	Nuclear instrumentation-- Bore-hole apparatus for X-ray fluorescence analysis
IEC 61374:1997	Overvoltages in traction supply systems
IEC 61453:1997	Nuclear instrumentation-- Thallium activated sodium iodide detector systems for assay of radionuclides-- Calibration and usage
IEC 61467:1997	Insulators for overhead lines with a nominal voltage above 1000 V-- AC power arc tests on insulator sets
IEC 61549:1996/Amd1:1997	Amendment 1: Miscellaneous lamps
IEC 61586:1997	Estimation of the reliability of electrical connectors

IEC 61624:1997

Guidance on the development of lists of maximum allowable temperatures for polymeric compounds used in electrical equipment

IEC 61843:1997

Measuring method for the level of intermodulation products generated in a gyromagnetic device

JUUNIS SAADUD CEN STANDARDID JA KAVANDID

TC 15 Siseveelaevad

EN 1914:1997 Inland navigation vessels-- Ship boats

TC 38 Puidu ja puitmatejali vastupidavus

prEN 1014-3:1997

Wood preservatives-- Creosote and creosoted timber-- Methods of sampling and analysis-- Part 3: Determination of the benzo(a)pyrene content of creosote

TC 58 Gaasipõletite ohutus- ja kontrollseadmed

prEN 1854:1997

Pressure sensing devices for gas burners and burning appliances

TC 69 Tööstuslikud torustikuarmatuurid

prEN736-2:1997

Valves-- Terminology-- Part 2: Definition of components of valves

TC 98 Tösteplatvormid

prEN 1398:1997

Dock Levellers

TC 121 Keevitus

prEN 1599:1997

Welding consumables-- Covered electrodes for manual metal arc welding of creep-resisting steels -- Classification
Welding consumables-- Covered electrodes for manual metal arc welding of stainless and heat resisting steels-- Classification

prEN 1600:1997

prEN 1668:1997

Welding consumables-- Rods, wires and deposits for tungsten inert gas welding of non alloy and fine grain steels-- Classification

prEN 1712:1997

Non destructive examination of welds-- Ultrasonic examination of welded joints-- Acceptance levels

prEN 12062:1997

Non-destructive examination of welds-- General rules for metallic materials

TC 129 Ehitusklaas

prEN 1748-1:1997

Glass in building-- Special basic products-- Part 1: Borosilicate glasses

prEN 1748-2:1997

Glass in building-- Special basic products-- Part 2: Glass ceramics

TC 132 Alumiinium ja alumiiniumsulamid

EN 586-1:1997

Aluminium and aluminium alloys-- Forgings-- Part 1: Technical conditions for inspection and delivery

EN 755-2:1997

Aluminium and aluminium alloys-- Extruded rod/bar, tube and profiles-- Part 2: Mechanical properties

prEN 1706:1997

Aluminium and aluminium alloys-- Castings-- Chemical composition and mechanical properties

prEN 1715-1:1997

Aluminium and aluminium alloys-- Drawing stock-- Part 1: General requirements and technical conditions for inspection and delivery

TC 133 Vask- ja vasesulamid

prEN 12861:1997

Copper and copper alloys-- Scrap

TC 134 Erist- ja tekstiilkatted

prEN 669:1997

Resilient floor coverings-- Determination of dimensional stability of linoleum tiles caused by changes in atmospheric humidity

prEN 670:1997

Resilient floor coverings-- Identification of linoleum and determination of cement content and ash residue

prEN 1399:1997

Resilient floor coverings-- Determination of resistance to stubbed and burning cigarettes

TC 135 Teraskonstruksioonide valmistamine ja paigaldamine

prENV 1090-2:1997

Execution of steel structures-- Part 2: Supplementary rules for cold formed thin gauge members and sheeting

prENV 1090-4:1997

Execution of steel structures-- Part 4: Supplementary rules for hollow section lattice structures

TC 136 Spordi-, mänguväljakute- ja muu puhkevarustus

prEN 1176-7:1997

Playground equipment-- Part 7: Guidance on installation, inspection, maintenance and operation

prEN 1177:1997

Impact absorbing playground surfacing-- Safety requirements and test methods

TC 139 Värvid ja lakid

prEN ISO 1514:1997

Paints and varnishes-- Standard panels for testing

TC 144 Põllu- ja metsatöötraktorid jm masinad

EN 709:1997

Agricultural and forestry machinery-- Pedestrian controlled tractors with mounted rotary cultivators, motor hoes, motor hoes with drive wheel(s)-- Safety

EN 836:1997

Garden equipment-- Powered lawnmowers-- Safety

EN 836:1997/prA1:1997

Garden equipment-- Powered lawnmowers-- Safety

TC 155 Plasttorustikud ja kanalisatsioonisüsteemid

prEN 1115-1:1997

Plastics piping systems for underground drainage and sewerage under pressure-- Glass-reinforced thermosetting plastics (GRP) based on unsaturated polyester resin (UP)-- Part 1: General

prEN 1115-2:1997

Plastics piping systems for underground drainage and sewerage under pressure-- Glass-reinforced thermosetting plastics (GRP) based on unsaturated polyester resin (UP)-- Part 2: Pipes with flexible, reduced articulation or rigid joints

prEN 1115-6:1997

Plastics piping systems for underground drainage and sewerage under pressure-- Glass-reinforced thermosetting plastics (GRP) based on unsaturated polyester resin (UP)-- Part 6: Practices for installation

prEN 1227:1997

Plastics piping systems-- Glass-reinforced thermosetting plastics (GRP) pipes-- Determination of the long-term ultimate ring deflection under wet conditions

prEN 1401-1:1997

Plastics piping systems for non-pressure underground drainage and sewerage-- Unplasticized poly(vinyl chloride)(PVC-U)-- Part 1: Requirements for pipes, fittings and the systems

TC 163 Sanitaarseadmed

prEN 695:1997

Kitchen sinks-- Connecting dimensions

TC 170 Oftalmoloogiline optika

prEN ISO 10338:1997

Optics and optical instruments-- Contact lenses-- Determination lenses-- Determination of curvature (ISO 10338:1996)

TC 172 Puitmass, paber ja papp

prEN ISO 14889:1997

Ophthalmic optics-- Spectacle lenses-- Fundamental requirements for uncut finished lens (ISO/DIS 14889:1997)

TC 175 Ümarpuit ja saepuit

prEN 1315-2:1997

Dimensional classification-- Part 2: Softwood round timber

<u>TC 179 Gaasikütusel töötavad õhupuhurid</u> prEN 778:1997	Domestics gas-fired forced convection air heaters for space heating not exceeding a net heat input of 70 kW, without a fan to transportation of combustion air/or combustion products
<u>TC 194 Toiduga kokkupuutuvad nõud</u> EN 1184:1997	Materials and articles in contact with foodstuffs-- Test methods for translucency of ceramic articles
prEN 12720:1997	Furniture-- Assessment of surface resistance to cold liquids (ISO 4211 modified)
prEN 12721:1997	Furniture-- Assessment of surface resistance to wet heat (ISO 4211-2 modified)
prEN 12722:1997	Furniture-- Assessment of surface resistance to dry heat (ISO 4211-3 modified)
<u>TC 201 Nahk- ja tehisnahktoodete ning jalatsite masinad. Ohutus</u> prEN 930:1997	Footwear, leather and imitation leather goods manufacturing machines-- Roughing, scouring, polishing and trimming machines-- Safety requirements
prEN 931:1997	Footwear manufacturing machines-- Lasting machines-- Safety requirements
<u>TC 202 Valutööstuse masinad</u> prEN 710:1997	Safety requirements for foundry moulding and coremaking machinery and plant and associated equipment
<u>TC 207 Mööbel</u> EN 581-1:1997	Outdoor furniture-- Seating and tables for camping, domestic and contract use-- Part 1: General safety requirements
<u>TC 209 Tsink ja tsingisulamid</u> prEN 1774:1997	Zink and zinc alloys-- Alloys for foundry purposes-- Ingot and liquid
<u>TC 211 Akustika</u> prEN ISO 389-7:1997	Acoustics-- Reference zero for the calibration of audiometric equipment-- Part 7: Reference threshold of hearing under free-field and diffuse-field listening conditions (ISO 389-7:1996)
prEN ISO 11688-1:1997	Acoustics-- Recommended practice for the design of low-noise machinery and equipment-- Part 1: Planning (ISO/TR 11688-1:1995)
<u>TC 215 Hingamis- ja anesteesiaaparatuur</u> EN 794-1:1997	Lung ventilators-- Part 1: Particular requirements for critical care ventilators
EN 794-2:1997	Lung ventilators-- Part 2: Particular requirements for home care use
<u>TC 218 Kummi- ja plastvoolikud</u> EN 1361:1997	Rubber hoses and hose assemblies for aviation fuel handling-- Specification
<u>TC 230 Veeanalüüs</u> prEN ISO 10253:1997	Water quality-- Marine algal growth inhibition test with Skeletonema costatum and Phaeodactylum tricornutum (ISO 10253:1995)
<u>TC 233 Biotehnoloogia</u> prEN 12305:1997	Biotechnology-- Modified organisms for application in the environment-- Guidance for the sampling strengies for deliberate releases of genetically modified plants
prEN 12306:1997	Biotechnology-- Guidance for quality control of diagnostic kits used in agriculture, plant and animal pest and disease control and environmental contamination

prEN 12306:1997	Biotechnology-- Large-scale process and production-- Guidance for good practice, procedures, training and control for personnel
<u>TC 248 Tekstiil ja tekstiilitooted</u>	
prEN 12127:1997	Textiles-- Fabrics-- Determination of mass per unit area using small samples
<u>TC 250 Eurokoodid ehituses</u>	
prENV 1992-4:1997	Eurocode 2: Design of concrete structures-- Part 4: Liquid retaining and containment structures
prENV 1997-2:1997	Eurocode 7: Geotechnical design-- Part 2: Design assisted by laboratory testing
prENV 1997-3:1997	Eurocode 7: Geotechnical design-- Part 3: Design assisted by field testing
prENV 1999-1-1:1997	Eurocode 9: Design of aluminium structures-- Part 1-1: General rules-- General rules and rules for buildings
prENV 1999-1-2:1997	Eurocode 9: Design of aluminium structures-- Part 1-2: General rules-- Structural fire design
prENV 1999-2:1997	Eurocode 9: Design of aluminium structures-- Part 2: Structural susceptible to fatigue
<u>TC 251 Meditsiiniinfo</u>	
ENV 12610:1997	Medical informatics-- Medical products identification
ENV 12611:1997	Medical informatics-- Categorical structure of systems of concepts-- Medical Devices
ENV 12612:1997	Medical informatics-- Messages for the exchange of healthcare administrative information
<u>TC 275 Toiduainete analüüs. Horisontaalmeetodid</u>	
EN 12014-1:1997	Foodstuffs-- Determination of nitrate and/or nitrite content-- Part 1: General considerations
EN 12014-2:1997	Foodstuffs-- Determination of nitrate and/or nitrite content-- Part 2: HPLC/IC method for the determination of nitrate content of vegetables and vegetable products
EN 12014-5:1997	Foodstuffs-- Determination of nitrate and/or nitrite content-- Part 5: Enzymatic determination of nitrate content of vegetable-containing food for babies and infants
prEN 12829:1997	Surface active agents-- Preparation of water with known calcium hardness (ISO 2174:1980 modified)
<u>TC 278 Maanteetransport ja selle jälgimisautomaatika</u>	
prENV 12253:1997	Road Transport And Traffic Telematics (RTTT) -- Dedicated Short Range Communication (DSRC)-- Physical Layer using Microwave at 5.8 GHz
prENV 12313-2:1997	Traffic and Traveller Information (TTI)-- TTI Messages via Traffic Message Coding-- Part 2: Event and Information codes for Radio Data System-- Traffic Message Channel (TMC)
prENV 12834:1997	Road Transport and Traffic Telematics (RTTT)-- Dedicated Short-Range Communication (DSRC) -- Application Layer
<u>TC 282 Veeldatud maagaasi kasutus- ja tootmisseadmed</u>	
EN 1473:1997	Installation and equipment for liquefied natural gas-- Design of onshore installations
EN 1473:1997	Installation and equipment for liquefied natural gas-- Design of onshore installations
prEN 12065:1997	Installations and equipment for liquefied natural gas-- Testing of foam concentrates designated for generation of medium and high expansion foam and of extinguishing powders used on liquefied natural gas (LNG) fires
prEN 12066:1997	Installations and equipment for liquefied natural gas-- Testing of insulating linings for liquefied natural gas impounding areas

TC 287 Geograafiainfo
prENV 12160:1997

Geographic information-- Data description-- Spatial schema

ISO/TC 118 Kompressorid, pneumotööriistad ja -masinad
prEN ISO 8662-8:1997

Hand-held portable power tools-- Measurement of vibrations at the handle-- Part 8: Polishers and rotary, orbital and random orbital sanders (ISO/DIS 8662-8:1996)

prEN ISO 8662-12:1997

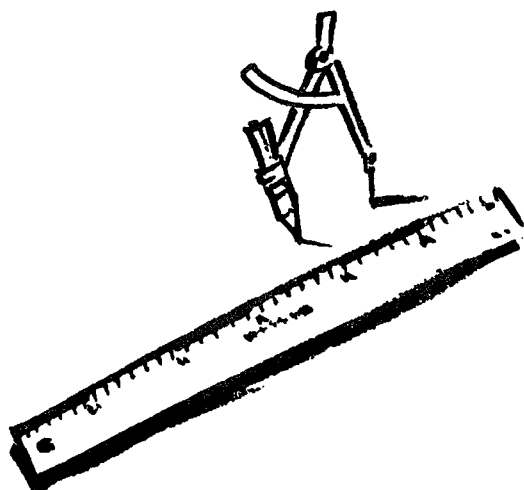
Hand-held portable power tools-- Measurement of vibrations at the handle-- Part 12: Sawn and files with reciprocating action and saws with rotating or oscillating action (ISO/DIS 8662-12:1997)

ISO/TC 196 Looduskivi
prEN ISO 10993-16:1997

Biological evaluation of medical devices-- Part 16: Toxicokinetic study design for degradation products and leachables (ISO/DIS 10993-16:1997)

EESTI STANDARDITE KAVANDID

50	EVS 734	Televisiooniringhäälingusüsteem. Analogsüsteemi põhinäitajad
40	EVS 733	Seaduslikud mõõtühikud, nende nimetused ja tähised

Eesti standard "Seaduslikud mõõtühikud, nende nimetused ja tähised" kavand on koostatud lähtuvalt Mõõteseadusest (RT I 1994 71 1224).

Standardi kavandi algvariandi koostas ja esitas 1995.a. lõpul Standardiameti metroloogiaosakonnale standardi ISO 1000:1992 tõlkena hr V.Vabson Riigi Metroloogiakeskusest. Standardiameti metroloogiaosakonnas dr Olev Mathieseni (tol korral SWEDAC, nüüd konsultatsioonifirma OLMAK Rootsisis) osalusel toimunud arutelu käigus otsustati loobuda ISO 1000 otsetõlkest

ning kasutada standardi koostamise alusena vastavaid eurodirektiive 80/181/EEC ja 85/1/EEC. Põhjused olid järgmised:

- ISO 1000 on kirjeldav-soovitusliku iseloomuga, lisas hulga näiteid toov dokument, mille otseülevõtt eeldanuks eraldi Mõõtühikuseaduse koostamist;
- vajadus eristada ja piiritleda kohustuslikke mõõtühikuid ning nende kasutusala (mõõtevahendid, mõõtmised ja mõõtetulemused majandustegevuses, tervishoius, ohutuse tagamine, ametlik asjaajamine);
- vajadus harmoniseerida Eesti seadusandlust ja sellest tulenevaid dokumente Euroopa Liidu dokumentidega. See lihtsustab edaspidi, kui "New Approach'i" raames vormistatakse kaks eelnimetatud eurodirektiivi uue dokumendina, viimatimainitu ülevõttu eesti õigusaktina.

Lähtudes Mõõteseaduse §2 punktist 3 sisaldab kavand täiendava peatüki "Ühikute, nende nimetuste ja tähiste kirjaviisi" (ptk. 5), milles on kasutatud ISO 31-0:1992 ja EVS 4:1994 sätteid (vt. kavandi lisa A).

Kavandi lõppvariandis ei ole arvestatud Riigi Metroloogiakeskuse sooviga kasutada termini "(füüsikalise suuruse) põhiühik" asemel terminit "baasühik". Riigi Metroloogiakeskus põhjendab soovi väitega, et ingliskeelsetes tekstides kasutatakse kahte terminit - "base unit" ja "fundamental unit" - mille vasteteks oleksid "baasühik" ja "põhiühik". Nende arvates seostub "fundamental unit" füüsikast tuntud 3 dimensiooniga L, M ja T. Rahvusvaheline sõnaraamat "International Vocabulary of Basic and General Terms in Metrology" (lüh. VIM) määratleb ainult termini "base unit" ning VIM'i koostanud töögrupi liikmete prof. V.Kochsiek'i (PTB, Saksamaa) ja dr O.Mathiesen'i seletuse järgi on inglise keele keskkonnas "base unit" ja "fundamental unit" käibel sünonüümidenä inglise, põhja-ameerika, austraalia jt keeleisearasuste kaudu. Terminid "põhiühik" ja "põhisuurus" on eesti metroloogiaalases terminoloogias käibel juba mitu aastakümnet just selles tähenduses, millise määratleb VIM pl.13 ja 1.3 ("base unit" ja "base quantity"), sh ka standardis ENSV VST 497-81 "Metroloogia. Põhimõisted. Terminid ja määratlused". Termin "põhiühik" sisaldub ka "Eesti kirjakeele seletussõnaraamatus" (IV köite 4. vihik); lisaks annab sama sõnaraamat sõna "baas" sünonüümiks "põhi".

Eeltoodut arvestades ei pea koostajad õigeks uue, võõrapärase termini kasutuselevõttu ka mitte paralleelvormina.

Tekstis on jäetud keeleekspertiisiks küsimärgiga tähistatult mõned ühikute nimetuste paralleelvormid. Oleks vaja põhimõttelist otsust, kas "paskal" või "paskaal"; "békerel" või "bekerell"; "goon" või "gon"; "baar" või "bar" jt.

Aili Võrk

Metroloogia- ja akrediteerimisosakonna

peaspetsialist

Kavanditega tutvuda ja arvamusi avaldada saab standardiosakonnas.

MÜÜGILE SAABUNUD

EVS-EN 126:1997	Gaasitarvitite multiregulaatorid	163.-
EVS-EN 437:1997	Katsetamisaasid. Proovirõhud. Tarvitite kategooriad	108.-

Hinnad sisaldavad käibemaksu.

***NB! Seoses puhkustega ei toimu standardite müüki
1. juulist 8. augustini.***

JUUNIS ON STANDARDIAMETI POOLT REGISTRISSE KANTUD

EE 01279079 TS 04-97	Külmutatud kalajäätmed loomasöödaks	06 06 97
EE 10055930 ST 13:97	Veekindel puiduliim VKL. Tehnilised nõuded ka katsetamine	01 06 97
EE 10114118 TS 1-97	Elektrilise kütte, aurugeneraatori ja massaažiseadmega vannid ja dušikabiinid	01 06 97
EE 10170878 TS 1-97	Tuletõkke ukсед	01 06 97
EE 35036632 TS 16-97	Kange vein "Kosmos"	01 06 97
EE 35036632 TS 16-97	Mustsõstramaitseiline Liiwi viin	05 06 97

Äru 10
Tallinn EE0003

Koostaja	Anne Laimets	492021
	Standardiosakond	492020
		492021
	Metroloogia ja akre- diteerimise osak.	498890
	Tehniline osakond	493541
	Raamatukogu	493532